VĂN HÓA

CƠ QUAN CỦA BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH

NĂM THỨ 68

THỨ TƯ

5.11.2025 (16.9 Ất Tỵ)

Số 133 (4267)

www.baovanhoa.vn

Email: baovanhoa@fpt.vn

TỔNG BÍ THƯ TÔ LÂM:

Có nhìn thẳng thì mới sửa được những tồn tại, hạn chế

[3]

"BIỂU TƯỢNG THÀNH PHỐ VƯỢT QUA ĐẠI DỊCH COVID-19":

"Là công trình để đời, nên không thể làm vội"

(VH). Tham gia góp ý cho ý tưởng, nội dung và hình thức biểu đạt công trình "Biểu tượng ghi nhận sự chung sức, đồng lòng của người dân thành phố vượt qua đại dịch Covid-19", GS.TS.NGND, nhà điêu khắc Nguyễn Xuân Tiên, Chủ tịch Hội Mỹ thuật TP.HCM cho biết: "Đây là công trình để đời, nên không thể làm vội. Chậm vài tháng để làm cho đúng, cho trọn, cho hợp lòng dân còn hơn là nhanh mà phải sửa". [5]

Khu đất số 1 Lý Thái Tổ, nơi xây dựng công viên, tưởng niệm nạn nhân Covid-19 Ảnh: Q.T

ĐÓNG GÓP Ý KIẾN CÁC VĂN KIỆN TRÌNH ĐẠI HỘI LẦN THỨ XIV CỦA ĐẢNG:

Từ dự thảo văn kiện Đại hội XIV đến khát vọng vươn mình của dân tộc

[8]

HỘI CHỢ MÙA THU LẦN THỨ NHẤT NĂM 2025:

Đã trở thành lễ hội công nghệ sáng tạo và văn hóa nghệ thuật

[7]

VĂN HÓA & **SUY NGẪM**

Thương lắm miền Trung ơi!

● **ĐỖ CAO HUYỀN**

Miền Trung những ngày này, mưa vẫn chưa ngừng nghỉ. Mưa trút tầm tã suốt đêm. Những mái nhà chìm trong lũ dữ, những con đường bỗng hóa thành sông. Thông tin sáng 4.11 cho biết, mưa bão đã cướp đi và vùi lấp 46 người; hàng chục người bị thương; hơn bảy mươi nghìn ngôi nhà ngập sâu trong biển nước... Phía sau những con số biết nói ấy là nhịp tim bồn chồn của cả một dải đất gió Lào cát trắng, nơi bao đời đã quen sống cùng bão lũ, đến giờ vẫn chưa thôi cơ cực.

(Xem tiếp trang 2)

GIẢI BÁO CHÍ TOÀN QUỐC *VÌ SỰ NGHIỆP PHÁT TRIỂN VĂN HÓA VIỆT NAM LẦN THỨ BA:*

Lan tỏa "Cảm hứng Việt", khơi dậy sức mạnh mềm dân tộc [11]

Miền Trung oằn lưng chống chọi mưa lũ [4]

Giải mã bí ẩn từ lòng đất của kinh đô ngàn năm [9]

Cưỡng ép con học tập quá sức bị phạt tới 10 triệu đồng [2]

Tổ chức Chương trình Liên hoan Phim Tình yêu Wallonie-Bruxelles lần thứ 8 tại Việt Nam

Bộ VHTTDL vừa ban hành Quyết định số 4203/QĐ-BVHTTDL về việc tổ chức Chương trình Liên hoan Phim Tình yêu Wallonie-Bruxelles lần thứ 8 tại Việt Nam.

Căn cứ Thông tư số 17/2022/TT-BVHTTDL của Bộ trưởng Bộ VHTTDL quy định các mẫu văn bản trong hoạt động điện ảnh; Xét đề nghị của Trưởng Đại diện Phái đoàn Wallonie-Bruxelles tại Việt Nam theo đề nghị ngày 24.10.2025; Theo đề nghị của Cục trưởng Cục Điện ảnh;… Bộ VHTTDL đã ban hành Quyết định tổ chức Chương trình Liên hoan Phim Tình yêu Wallonie-Bruxelles lần thứ 8 tại Việt Nam. Theo đó, Bộ VHTTDL cho phép Phái đoàn Wallonie-Bruxelles tại Việt Nam tổ chức Chương trình Liên hoan Phim Tình yêu Wallonie-Bruxelles lần thứ 8 tại Việt Nam từ ngày 6 - 15.11.2025 tại thành phố Hà Nội, thành phố Huế, TP.HCM.

Dự kiến các bộ phim được chiếu trong Chương trình Liên hoan Phim gồm: *Những người mẹ trẻ; Vũ điệu của cáo; Lạc trôi; Đêm dài bất tận; Tất cả vì Adam*. Bộ VHTTDL yêu cầu các bộ phim chỉ được phép chiếu trong khuôn khổ chương trình khi có Giấy phép Phân loại phim.

B.H

Thương lắm...

(Tiếp theo trang 1)

Điểm qua những địa danh thân thuộc, thấy nhói lòng. Ở Huế, nơi hai bờ sông Hương, sông Bồ thường ngày hiền hòa, nay nước dâng mấp mé bậc thềm. Nhiều khu phố cổ đã thành dòng chảy, nước lũ âm thầm nuốt trôi cột điện, ghế đá, công viên. Ở Quảng Trị, Quảng Ngãi, người dân bắc ghế, kê giường, bồng bế nhau lên gác xép; ngoài sân, nhiều tài sản giá trị tích lũy cả đời chòng chành giữa dòng nước đục. Trên cao, những cung đường đèo, những tuyến quốc lộ huyết mạch nối miền xuôi với miền ngược, giờ sạt lở, chia cắt. Đường sắt Bắc Nam, đoạn Huế - Văn Xá tạm phong tỏa; nhiều xã, phường mất điện, mất cả đường truyền tín hiệu Internet. Mưa tầm tã trút thẳng vào sinh kế của người dân: Lúa đang làm đòng, rau vừa bén rễ, đàn heo, đàn gà mới gây... cứ thế mất hút trong dòng lũ đục ngầu.

Nhưng ngay giữa lúc khó khăn nhất, ta lại nhìn thấy một miền Trung rất đỗi thân quen: Chịu thương, chịu khó, kiên cường. Ở Bình Sơn, Quảng Ngãi, bà con chặt chuối làm bè, lấy dây buộc neo ngay đầu ngõ; nhà nào có xuồng thì san sẻ cho lối xóm đưa trẻ nhỏ, người già sang vùng cao ráo hơn. Ở Huế, bếp dã chiến đã nhanh chóng nhóm lửa; những phần cơm gói gọn gàng được chuyền tay nhau qua cửa sổ, mái hiên. Ở Đà Nẵng, các nhóm thanh niên tình nguyện thức trắng đêm gom mì, nước suối, áo mưa, thuốc men; ánh đèn pin loang loáng trên mặt nước, soi đường cho từng chiếc xuồng đến với người cần giúp. Có những ngôi nhà đã ngập gần lút mái, vậy mà khi xuồng cứu trợ ghé qua, chủ nhà vẫn bảo: "Nhà tui còn trụ được, mấy hộ cuối xóm ngập sâu hơn, các chú xuống cứu trước".

Miền Trung vốn đã quen với cơ cực. Người miền Trung quen nói những câu giản dị: "Rứa cũng được"; "Răng rồi cũng qua"... Có lẽ vì thế mà sau mỗi mùa bão lũ, họ lại bền bỉ dựng lại từ đầu. Ở đây, "sống chung với lũ" không còn là câu cửa miệng, mà đã trở thành triết lý sống được truyền qua nhiều thế hệ. Bà con học cách để sắp xếp đồ đạc gọn gàng, để thuyền ngay đầu ngõ, thừng buộc sẵn trên cột, đèn lắp sẵn pin... Những kỹ năng ấy không làm cuộc sống đỡ vất vả, nhưng sẽ giúp bình tĩnh hơn trong cơn khốn khó.

Giữa đau thương, mất mát, "tình dân tộc, nghĩa đồng bào" lại lan tỏa hơn bao giờ hết. Từ khắp nơi, những chuyến xe nghĩa tình đã lăn bánh về với miền Trung. Không ít người tranh thủ ngày cuối tuần, gom thêm vài thùng mì, vài bao gạo; có người xin nghỉ học, nghỉ làm, xung phong theo đoàn cứu trợ, đưa quà đến tận tay bà con. Nhiều em học sinh ở thành phố kêu gọi bạn bè quyên góp áo ấm, sách vở; những cửa hàng nhỏ lập thùng ủng hộ ngay trước quầy. Trên mạng xã hội, từng địa chỉ tiếp nhận, từng danh sách nhu yếu phẩm cần thiết được cập nhật, người góp chút tiền, người chút góp công... Tất cả những điều bình dị ấy, gom lại thành một dòng ấm áp chảy ngược vào miền bão lũ.

Dẫu vậy, thương về miền Trung đừng chỉ là xa xót, hãy là những suy ngẫm sâu xa hơn: Làm sao để mỗi mùa mưa bớt dữ? Những ngôi nhà có thể an toàn hơn? Những cánh đồng có thể hồi sinh nhanh hơn?... Những câu hỏi tưởng chừng lớn lao ấy có thể bắt đầu từ những điều gần gũi: Giữ rừng đầu nguồn; không lấn chiếm khu vực hành lang thoát lũ; tập huấn kỹ năng cứu hộ cứu nạn... Khi cộng đồng mạnh lên, mỗi người, mỗi gia đình sẽ bớt mong manh hơn trước biến động của thời tiết ngày càng cực đoan.

Đến hôm nay, bản tin dự báo cho biết mưa vẫn còn kéo dài, nước các sông lớn vẫn ở mức cao, và sau đó có thể thêm một cơn bão tiến gần đất liền, nguy cơ sạt lở, lũ quét còn rình rập. Bởi vậy, hơn lúc nào hết, bà con cần bình tĩnh và cẩn trọng. Ở nơi xa, mỗi chúng ta cũng có thể "giữ lửa" theo cách riêng: Theo dõi thông tin chính thống, ủng hộ đúng nơi cần, không lan truyền tin đồn thất thiệt, không chia sẻ hình ảnh gây tổn thương. Một tin nhắn hỏi thăm, một cuộc gọi động viên, một khoản đóng góp nho nhỏ… cũng là cách góp phần làm ấm lòng đồng bào vùng bão lũ.

Thương về miền Trung là thương từng mái nhà đang chờ nước rút, thương những cánh đồng đang chờ nắng lên, thương những đôi bàn tay lam lũ vẫn kiên trì bấu vào đất. Thương để nhắc nhau rằng, ở đất nước này, không ai bị bỏ lại khi bão lũ đi qua. Và thương để tin rằng, rồi đây, khi mưa ngừng rơi, nắng ấm sẽ nhuộm vàng đồng ruộng, mặt sông sẽ phẳng, và miền Trung, như đã bao lần, sẽ đứng dậy, khép lại những vết xước đau thương, mở ra một mùa vụ mới.

Thương lắm, miền Trung ơi! Dẫu mưa vẫn rơi, nhưng nắng sẽ lại về! ■

Cưỡng ép con học tập quá sức bị phạt tới 10 triệu đồng

Chính phủ vừa ban hành Nghị định số 282/2025/NĐ-CP quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực an ninh, trật tự, an toàn xã hội; phòng, chống tệ nạn xã hội; phòng, chống bạo lực gia đình.

Nghị định quy định mức phạt tiền tối đa trong lĩnh vực phòng, chống bạo lực gia đình đối với cá nhân là 30 triệu đồng, đối với tổ chức là 60 triệu đồng. Mức phạt tiền tối đa trong lĩnh vực an ninh, trật tự, an toàn xã hội đối với cá nhân là 40 triệu đồng, đối với tổ chức là 80 triệu đồng. Mức phạt tiền tối đa trong lĩnh vực phòng, chống tệ nạn xã hội đối với cá nhân là 75 triệu đồng, đối với tổ chức là 150 triệu đồng. Căn cứ vào tính chất và mức độ vi phạm, cá nhân, tổ chức vi phạm hành chính trong các lĩnh vực nói trên còn có thể bị áp dụng một hoặc nhiều hình thức xử phạt bổ sung: Tước quyền sử dụng giấy phép, chứng chỉ hành nghề có thời hạn; Đình chỉ hoạt động có thời hạn; Tịch thu tang vật vi phạm hành chính, phương tiện được sử dụng để vi phạm hành chính (tang vật, phương tiện vi phạm hành chính); Trục xuất. Ngoài các biện pháp khắc phục hậu quả quy định tại điểm a, c, e và i Khoản 1 Điều 28 Luật Xử lý vi phạm hành chính, cá nhân, tổ chức có hành vi vi phạm còn bị áp dụng các biện pháp khác được quy định tại Nghị định...

Đáng chú ý, đối với các hành vi cưỡng ép, cản trở, cô lập, giam cầm, gây áp lực thường xuyên về tâm lý các thành viên gia đình, Nghị định quy định phạt tiền từ 5 triệu đồng đến 10 triệu đồng đối với một trong những hành vi sau: Ngăn cản thành viên gia đình gặp gỡ người thân, có quan hệ xã hội hợp pháp, lành mạnh hoặc hành vi khác nhằm cô lập, gây áp lực thường xuyên về tâm lý; Kỳ thị, phân biệt đối xử về hình thể, giới tính, năng lực của thành viên gia đình; Ngăn cản việc thực hiện quyền, nghĩa vụ trong quan hệ gia đình giữa ông, bà và cháu hoặc giữa cha, mẹ và con hoặc giữa vợ và chồng hoặc giữa anh, chị, em với nhau; Cưỡng ép thành viên gia đình học tập quá sức... Các quy định trên có hiệu lực từ ngày 15.12.2025.

V.D

Đà Nẵng tiếp tục tạm dừng tham quan bán đảo Sơn Trà để đảm bảo an toàn

Ngày 4.11, Ban Quản lý bán đảo Sơn Trà và các bãi biển du lịch Đà Nẵng (thuộc Sở VHTTDL thành phố Đà Nẵng) cho biết, để đảm bảo an toàn cho người dân và du khách, việc lưu thông và tham quan trên toàn bộ tuyến đường tại bán đảo Sơn Trà tiếp tục được tạm dừng đến khi có thông báo mới.

Theo Ban Quản lý, việc tạm dừng hoạt động tham quan do ảnh hưởng của mưa lớn kéo dài và dự báo thành phố Đà Nẵng có thể chịu tác động của bão số 13 (bão Kalmaegi). Hiện, thời tiết tại khu vực vẫn diễn biến phức tạp, tiềm ẩn nguy cơ sạt lở đất, lũ quét. Các lực lượng chức năng gồm Công an phường Sơn Trà, Bộ đội Biên phòng Sơn Trà, Ban Chỉ huy Quân sự phường, Trung tâm Cung ứng dịch vụ sự nghiệp công, Ban Quản lý bán đảo Sơn Trà và các bãi biển du lịch Đà Nẵng, Ban Quản lý rừng đặc dụng... tổ chức chốt chặn, kiểm soát và hướng dẫn người dân, du khách nhằm bảo đảm an toàn.

Ban Quản lý khuyến cáo người dân và du khách không tự ý di chuyển vào khu vực bán đảo Sơn Trà trong thời gian tạm dừng lưu thông; hạn chế ra đường khi có mưa to, gió lớn hoặc sương mù dày, đặc biệt tại các khu vực đèo dốc, suối và điểm có nguy cơ sạt lở cao. Người dân và du khách tuyệt đối không đến các khu vực bờ đá, ghềnh, ven biển khi có sóng lớn để tránh nguy hiểm. Mọi người nghiêm túc chấp hành hướng dẫn của lực lượng chức năng, chủ động phòng tránh, bảo vệ an toàn cho bản thân và cộng đồng khi thời tiết đang diễn biến bất thường.

Trước đó, do ảnh hưởng của bão số 12, trên địa bàn thành phố Đà Nẵng có khả năng xảy ra đợt mưa lớn diện rộng, nguy cơ lũ quét và sạt lở đất. Để đảm bảo an toàn cho người dân và du khách, Ban Quản lý đã có thông báo tạm dừng tham quan tại bán đảo Sơn Trà từ 14h ngày 22.10.2025 cho đến khi có thông báo mới. Hiện, mưa lũ đã làm sạt lở đất và đá trên một số tuyến đường ở bán đảo gây nguy hiểm cho việc lưu thông.

P.V

Du lịch TP.HCM duy trì đà tăng trưởng doanh thu

Sở Du lịch TP.HCM cho biết, tổng doanh thu 10 tháng đầu năm của ngành du lịch thành phố đạt trên 208 nghìn tỉ đồng, tăng 22% so với cùng kỳ năm 2024, ước đạt gần 72% mục tiêu phấn đấu cả năm với doanh thu khoảng 290 nghìn tỉ đồng.

Lượng du khách đến TP.HCM trong 10 tháng đầu năm nay cũng tăng hơn 17% so với cùng kỳ năm 2024, trong đó khách quốc tế đạt hơn 6,5 triệu lượt và trên 33 triệu lượt nội địa.

H.HẢI

TỔNG BÍ THƯ TÔ LÂM:

Có nhìn thẳng thì mới sửa được những tồn tại, hạn chế

● **THU SÂM; ảnh TR.HUẤN**

Chiều qua 4.11, tại kỳ họp thứ 10, Quốc hội khóa XV, Tổng Bí thư Tô Lâm đã trao đổi, thông tin về một số điểm mới và những định hướng quan trọng trong dự thảo văn kiện trình Đại hội lần thứ XIV của Đảng

Tổng Bí thư Tô Lâm phát biểu trước Quốc hội

Gợi mở một số nhóm nội dung để cùng trao đổi, làm rõ thêm, Tổng Bí thư chỉ ra năm yêu cầu cụ thể để các đại biểu Quốc hội góp ý vào dự thảo các văn kiện trình Đại hội lần thứ XIV của Đảng. Đó là góp ý vào tính khả thi của thể chế, của pháp luật; góp ý vào tổ chức quyền lực nhà nước, cơ chế kiểm soát quyền lực, cơ chế chịu trách nhiệm cá nhân; góp ý vào phân cấp, phân quyền, mô hình chính quyền địa phương hai cấp, quan hệ giữa ba cấp chính quyền; góp ý vào mối quan hệ Đảng - Nhà nước - Mặt trận - Các đoàn thể chính trị, xã hội - Nhân dân sao cho thật sự gắn bó, thật sự đồng lòng; góp ý vào vai trò Đảng cầm quyền trong quản trị phát triển đất nước; góp ý để làm rõ và làm sâu thêm các điểm đột phá, không chỉ dừng ở phương châm mà đi vào cơ chế vận hành.

Hướng tới hệ thống pháp luật dễ nhớ, dễ hiểu, dễ thực hiện

Góp ý về thể chế và pháp luật, Tổng Bí thư nêu thực tế, chúng ta ban hành luật là để quản lý xã hội bằng pháp luật, xây dựng Nhà nước pháp quyền XHCN của nhân dân, do nhân dân, vì nhân dân. Nhưng trong thực tiễn, vẫn còn tình trạng "luật thì đúng mà làm thì khó", "trên nghị trường thì thông, xuống cơ sở thì vướng".

Vì thế Tổng Bí thư đề nghị các đại biểu tập trung thảo luận thật rõ vì sao có những đạo luật, nghị định, thông tư ban hành rất công phu, rất dày, nhưng cán bộ cơ sở không dám làm; doanh nghiệp loay hoay, xoay sở; người dân lúng túng, xuôi ngược. Chỗ nào chồng chéo, chỗ nào cách hiểu khác nhau giữa các Bộ, ngành, chỗ nào trao quyền mà lại buộc người ta chịu trách nhiệm vượt quá khả năng kiểm soát của họ. Tổng Bí thư mong muốn, chúng ta phải hướng tới hệ thống pháp luật "dễ nhớ, dễ hiểu, dễ thực hiện". Câu chữ trong luật phải ngắn gọn, rõ nghĩa, không đánh đố, không để lại khoảng mờ cho sự lạm dụng hay né tránh. Chính sách ban hành ra phải đo được tác động, kiểm soát được rủi ro, đặc biệt là phải tạo thuận lợi chứ không tạo thêm thủ tục. "Một đạo luật tốt không phải là đạo luật viết hay, mà là đạo luật đi được vào cuộc sống", Tổng Bí thư nhấn mạnh, và mong muốn các đại biểu cần chỉ rõ để luật thực sự đi vào cuộc sống thì trong văn kiện Đại hội XIV cần bổ sung, điều chỉnh những định hướng gì. Tổng Bí thư yêu cầu, "chúng ta phải nói thẳng để sửa thẳng".

Về xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền XHCN Việt Nam, Tổng Bí thư mong ý kiến của các đại biểu tập trung vào câu hỏi: Chúng ta đã làm đủ chưa để mỗi quyền lực đều được ràng buộc trong khuôn khổ pháp luật, vận hành đúng thẩm quyền, đúng mục đích, đúng lợi ích của nhân dân chưa? Còn khoảng trống nào khiến người dân thấy "muốn thì được, không muốn thì thôi"? Còn tình trạng nào mà người dân phải "xin" những thứ lẽ ra họ được "hưởng"? Nếu chưa có câu trả lời đầy đủ, đó chính là chỗ Nhà nước pháp quyền chưa hoàn chỉnh. Tổng Bí thư nhấn mạnh yêu cầu, xây dựng Nhà nước pháp quyền là xây dựng một nhà nước mạnh nhưng không lạm quyền; có kỷ cương nhưng không xa dân; hành động quyết liệt nhưng vẫn nhân văn, thuyết phục, có đối thoại. Những định hướng như thế cần được làm thật rõ trong văn kiện Đại hội XIV.

Toàn cảnh phiên họp

Về phân cấp, phân quyền và tổ chức bộ máy, Tổng Bí thư đề nghị phải trả lời cho được hai câu hỏi: Phân cấp những gì, cho ai, đi liền với điều kiện gì và cơ chế chịu trách nhiệm, kiểm tra, giám sát sẽ như thế nào. Đề nghị các đại biểu góp ý thẳng vào nội dung này, Tổng Bí thư nêu rõ, nơi nào cấp dưới có thể quyết nhanh, sát dân hơn cấp trên thì phải mạnh dạn giao quyền. Nhưng giao quyền không phải là "đẩy việc xuống", "đẩy rủi ro xuống". Giao quyền phải đi cùng nguồn lực, nhân lực, công cụ, và cả vùng an toàn pháp lý để cán bộ dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung chứ không phải chịu trách nhiệm cá nhân một cách oan uổng.

Liên quan tới mô hình chính quyền địa phương hai cấp, Tổng Bí thư mong các đại biểu cho ý kiến cụ thể về mô hình hai cấp phải thiết kế thế nào để dân không bị xa chính quyền, không bị đứt gãy dịch vụ công? Đừng để tuyên bố tinh gọn bộ máy mà sinh thêm tầng nấc xin - cho ngoài thực tế. Điều quan trọng nữa là chính quyền cơ sở phải có quyền gì, phải có nguồn lực nào cho nhiệm vụ kiến tạo phát triển ở cơ sở. Thêm những gì cho hành lang pháp lý cho nhiệm vụ này. Cùng với đó là mối quan hệ giữa ba cấp chính quyền: Trung ương, tỉnh, thành phố, cơ sở. Ba cấp phải là một chỉnh thể vận hành thông suốt, chia sẻ trách nhiệm và hỗ trợ nhau. Tuyệt đối không phải ba lớp "chuyền trách nhiệm cho nhau" để nhân dân chạy vòng quanh.

Về mối quan hệ gắn bó hữu cơ giữa Đảng, Nhà nước, Mặt trận Tổ quốc, các đoàn thể và nhân dân, Tổng Bí thư mong các đại biểu góp ý thêm: Cơ chế nào để Đảng lãnh đạo tuyệt đối, toàn diện nhưng không làm thay, không bao biện, không buông lỏng; Chính phủ quản lý, điều hành theo pháp luật, dám chịu trách nhiệm cá nhân; Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể chính trị - xã hội thực sự trở thành cầu nối tin cậy giữa Đảng, Nhà nước với nhân dân. Người dân không chỉ là đối tượng thụ hưởng mà là chủ thể tham gia, giám sát, phản biện, đồng hành.

Còn nút thắt nào nếu không tháo bây giờ thì 5 năm tới chúng ta sẽ phải trả giá đắt hơn?

Tổng Bí thư mong muốn các đại biểu góp ý về tinh thần đổi mới tư duy, đổi mới cách làm, đổi mới quản trị quốc gia theo phương châm kiến tạo và vì dân. Theo Tổng Bí thư, thế giới thay đổi rất nhanh. Thực tiễn trong nước cũng thay đổi rất nhanh. Nếu tư duy của chúng ta chậm hơn thực tiễn thì văn kiện sẽ lạc hậu ngay, thậm chí ngay khi vừa thông qua. Cho nên, Tổng Bí thư đề nghị các đại biểu đọc văn kiện với tinh thần, có điểm nào vẫn còn tư duy cũ, cách nói cũ, cách làm cũ? Có điểm nào còn giữ thói quen quản lý kiểu xin - cho, trong khi lẽ ra Nhà nước phải đóng vai trò kiến tạo, phục vụ người dân và doanh nghiệp? Tổng Bí thư đề nghị các đại biểu đóng góp bằng những ví dụ cụ thể từ ngành, địa phương, lĩnh vực mình phụ trách: Chỗ nào còn thủ tục rườm rà làm doanh nghiệp nản lòng; chỗ nào người dân bức xúc vì đi lại nhiều lần mà không giải quyết được việc; chỗ nào còn "chạy cơ chế". Chúng ta nêu thẳng, không né tránh. Có nhìn thẳng thì mới sửa được những tồn tại, hạn chế đó.

Về những điểm mới, điểm đột phá trong dự thảo văn kiện, Tổng Bí thư đề nghị các đại biểu trả lời hai câu hỏi rất quan trọng: Thứ nhất, 18 điểm mới ấy đã đủ tầm chưa? Có điểm nào còn đang ở mức "chủ trương", "định hướng", "sẽ nghiên cứu", trong khi xã hội đang đòi hỏi câu trả lời cụ thể, lộ trình rõ ràng, trách nhiệm rõ người? Thứ hai, theo các đại biểu, những người sát dân, hiểu đời sống thực tế, hiểu tâm tư cử tri thì còn những vấn đề nào chưa được gọi tên đúng mức trong văn kiện? Còn nút thắt nào nếu không tháo bây giờ thì 5 năm tới chúng ta sẽ phải trả giá đắt hơn?

Tổng Bí thư khẳng định, văn kiện Đại hội là văn kiện gốc. Chúng ta làm rõ được ngay từ đây thì sau này quá trình thể chế hóa, xây dựng luật, tổ chức thi hành sẽ thuận lợi hơn, thống nhất hơn, đỡ lúng túng hơn. Ngược lại, nếu văn kiện còn chung chung, chưa hoàn thiện, thì khi đưa vào luật sẽ sinh ra cách hiểu khác nhau, cách làm khác nhau, thậm chí "vận dụng" theo cách hiểu của cá nhân. Như vậy người chịu thiệt nhất chính là nhân dân.

Vì vậy Tổng Bí thư mong buổi thảo luận và các vòng góp ý tiếp theo, sẽ thật sự là những cuộc thảo luận thẳng thắn, trách nhiệm, xây dựng, hướng tới mục tiêu chung là đất nước phát triển bền vững; xã hội trật tự, kỷ cương, ấm áp, nhân văn; người dân được bảo vệ và được trao cơ hội vươn lên bằng sức lao động của chính mình; ai làm đúng pháp luật thì được bảo hộ, ai làm sai thì bị xử lý công bằng, không có vùng cấm. ■

Miền Trung oằn lưng chống chọi mưa lũ

Bài, ảnh: SƠN THÙY - KHÁNH CHI - NHƯ ĐỒNG

Trong vòng 10 ngày qua, nhiều địa phương miền Trung liên tục hứng chịu những trận mưa lũ lịch sử. Người dân phải hết kê đồ đạc chống lũ, rồi lại dọn bùn đất, lặp lại nhiều lần khiến cuộc sống đảo lộn. Nhiều điểm di tích phải dừng, hủy đón khách và khắc phục các sự cố do mưa lũ.

Từ cuối tháng 10 đến đầu tháng 11, Quảng Ngãi liên tiếp hứng chịu các đợt mưa lớn, gây sạt lở hơn 250 vị trí, cô lập nhiều khu dân cư, trường học, trạm y tế. Một số tuyến đường tỉnh lộ, xã bị chia cắt, việc cứu trợ và di chuyển gặp nhiều khó khăn, trong khi người dân kiệt sức vì kê dọn đồ đạc, chạy lũ.

Kiệt sức vì mưa lũ

Ghi nhận tại vùng rốn lũ thôn Đông Yên, xã Bình Sơn, người dân đang tất bật xịt rửa, quét dọn lớp bùn đất dày đặc phủ kín sân nhà, ngõ xóm. Ông Nguyễn Thức cho biết, trong đợt mưa lũ này, nước đã tràn vào nhà ông đến ba lần. "Cứ hai ngày nước rút thì hôm sau lại lên. Nhà có hai vợ chồng già, con cái đi làm hết nên mỗi lần nước dâng lại phải kê đồ, dọn bùn, rồi dọn lại lần nữa. Gần 70 tuổi rồi, tôi chưa thấy trận lũ nào kéo dài và thất thường như vậy", ông Thức cho hay.

Không chỉ nhà dân, nhiều điểm trường, cơ sở công cộng ở Bình Dương cũng bị ngập sâu. Bà Phạm Thị Kim Chi, Hiệu trưởng Trường mầm non Bình Dương cho biết, đây đã là lần thứ ba trường phải huy động giáo viên đến dọn dẹp sau lũ. "Trước đó, bộ đội cũng đã giúp chúng tôi dọn sạch, nhưng nước lại lên khiến trường tiếp tục bị ngập. Nước lũ cứ trồi lên rồi rút xuống, giáo viên rất vất vả, mà cũng lo cho các em nhỏ khi trường lớp chưa ổn định", bà Chi nói. Theo Phó Giám đốc Sở Xây dựng Quảng Ngãi Mai Văn Hà, do mưa lớn khiến các tuyến Quốc lộ, đường tỉnh và các tuyến đường do Sở quản lý có hơn 250 điểm sạt lở, trong đó có hơn 50 vị trí gây tắc đường. Đặc biệt, đợt mưa lớn thứ hai (từ ngày 29.10 - 2.11) đã xuất hiện thêm nhiều vị trí sạt lở lớn và một nhịp cầu Sơn Mùa, tuyến ĐT.623 bị trôi, gây tắc đường. Trong đó, các tuyến quốc lộ bị sạt lở với khối lượng ước khoảng 20.000m³; các tuyến đường tỉnh và các tuyến đường giao Sở Xây dựng quản lý với khối lượng ước khoảng 180.000m³, ước tính thiệt hại khoảng 85 tỉ đồng…

Tại TP Huế, người dân đã hứng ba cơn lũ lớn trong vòng một tuần, nhiều gia đình mệt mỏi, kiệt sức vì dọn lũ. Đến ngày 4.11, nhiều địa phương vẫn còn ngập sâu trong nước lũ, giao thông chia cắt như phường Hóa Châu, xã Quảng Điền, xã Đan Điền… Cuộc sống của nhiều gia đình bị đảo lộn, cơ sở hạ tầng, công trình giao thông, hoạt động sản xuất… đều bị ảnh hưởng nặng nề. Các địa phương miền núi bị sạt lở nhiều điểm, sập mố cầu Phú Mậu trên tỉnh lộ 14B đi các xã Khe Tre, Nam Đông, Long Quảng (huyện miền núi Nam Đông cũ). Riêng xã Khe Tre có 17 điểm sạt lở ở khu vực đèo Ka Tư, tỉnh lộ 14B, các tuyến giao thông liên xã và ven suối.

Mưa lớn kéo dài không chỉ gây lũ lụt mà còn làm sạt lở nhiều tuyến đường giao thông, các bãi biển du dịch đẹp. Tại TP Đà nẵng, đã có 7 tuyến quốc lộ và 20 tuyến tỉnh lộ bị sạt lở, ách tắc giao thông; một số đoạn đã tạm cho xe máy lưu thông, song do mưa lớn kéo dài, nhiều điểm sạt lở lại tái diễn. Khu vực bãi biển Tân Thành, An Bàng (phường Hội An Tây) chịu ảnh hưởng nặng nề do mưa lớn và triều cường sau bão số 12; nay lại tiếp tục bị sạt lở sâu vào đất liền hàng chục mét, làm sụt lún nhiều đoạn đường, uy hiếp các công trình du lịch, nhà hàng và khu dân cư. Hiện các lực lượng quân đội, công an cùng người dân địa phương vẫn nỗ lực kè bờ biển, khắc phục sạt lở…

Các khu di tích khẩn trương khắc phục

Mưa lũ liên tục cũng đã làm ảnh hưởng đến các di tích tại khu di sản Huế, phố cổ Hội An và nhiều di tích, điểm đến du lịch trên địa bàn các tỉnh, thành miền Trung. Theo ghi nhận của phóng viên ngày 4.11 tại khu di sản Huế, nhiều đoàn khách quốc tế đã trở lại tham quan ngay sau khi di tích dọn vệ sinh, khắc phục hậu quả mưa lũ.

Đoạn tường Hoàng thành Huế bị đổ sập do mưa lũ nhiều ngày

Ông Lê Công Sơn, Phó Giám đốc Trung tâm Bảo tồn di tích Cố đô Huế cho biết, đơn vị thông báo sẽ mở cửa từ 9h nhưng mới 7h sáng đã có nhiều du khách đến chờ mua vé tham quan ở Ngọ Môn Huế. Nhiều du khách bị mắc kẹt cơn lũ ngày 3.11 nên còn ít thời gian tranh thủ tham quan di tích Huế để tiếp tục hành trình tour ở nơi khác. Trung tâm đã điều động nhân viên bán vé có mặt sớm để hỗ trợ du khách, đồng thời tăng cường nhân lực vệ sinh, dọn dẹp các lối đi, sân nền ở khuôn viên di tích nhằm đảm bảo cảnh quan môi trường.

Trong đợt mưa lũ vừa qua, ngoài các điểm di tích bị nước lũ gây ngập thì một đoạn tường thành của Hoàng thành Huế (mặt phía Bắc) đã bị đổ sập vào tối 2.11 với chiều dài khoảng 15m. Trung tâm Bảo tồn di tích Cố đô Huế đã nhanh chóng triển khai lực lượng tổ chức rào chắn, bao che và đặt biển cảnh báo khu vực nguy hiểm để đảm bảo an toàn tuyệt đối cho người dân, du khách, viên chức và người lao động của đơn vị. Ghi nhận tại hiện trường cho thấy, phần tường bị đổ sập gồm nhiều gạch vỡ tách rời, thiếu tính liên kết khối. Tường được xây ba lớp, chính giữa là lớp độn đất sét, hai mặt trong và ngoài là gạch vồ. Một số nhận định cho rằng mưa lớn kéo dài trong thời gian qua đã khiến lớp đất sét bị mềm, sụt, kéo theo hai lớp gạch cũng mất liên kết và sập xuống. Khi sự cố xảy ra, lực lượng trực ban (cách hiện trường khoảng 50m) cho biết, không nghe thấy tiếng động lớn của đổ sập tường thông thường.

Ông Lê Công Sơn cho biết, Trung tâm đã báo cáo UBND TP Huế, sau đó phối hợp cùng Sở Xây dựng khảo sát hiện trường và đánh giá sơ bộ sự cố nhằm đề xuất các giải pháp khắc phục, bảo tồn lâu dài. Ngoài đoạn tường bị sập, hệ thống tường của Hoàng thành Huế cũng xuất hiện một số điểm bị nghiêng, lệch, có biểu hiện rạn nứt…, nguy cơ bị tác động nếu mưa lớn và nước ngập kéo dài. Cùng với đó, nước lũ dâng làm ngập các kết cấu cột gỗ ở Trường Lang nối Tả, Hữu Vu với Đại Cung Môn (chưa phục hồi) nhiều ngày cũng có nguy cơ ảnh hưởng đến chất lượng và kết cấu công trình. Trung tâm sẽ xây dựng kế hoạch để bảo trì các công trình có kết cấu gỗ bị ảnh hưởng bởi đợt mưa lũ vừa qua.

Trong đợt mưa lũ vừa qua, khu phố cổ Hội An là một trong những khu vực trên địa bàn Đà Nẵng bị ngập sâu. Nước lũ dâng cao, khu vực phố cổ Hội An với hàng ngàn di tích kiến trúc nhà cổ, các điểm bảo tàng, di tích bị ngập sâu, đỉnh lũ hơn 3,4m. Chỉ trong vòng bảy ngày, phố cổ Hội An đón hai trận lũ liên tiếp, đến khuya ngày 3.11, một số tuyến đường trong khu phố cổ Hội An, một số khu vực tại các phường Hội An, Hội An Tây, Hội An Đông vẫn còn nước lũ. Hơn 40 ngàn du khách đã được hỗ trợ đưa đến nơi tránh trú an toàn.

Bên cạnh tập trung dọn dẹp sau lũ tại các điểm di tích, bảo tàng để mở cửa đón khách tham quan trở lại, Trung tâm Quản lý bảo tồn di sản văn hóa thế giới Hội An cũng lên phương án chèn chống các di tích, nhà cổ, di dời, bảo vệ các hiện vật quý ở các bảo tàng trong khu phố cổ trước dự báo bão số 13 sẽ ảnh hưởng trong vài ngày đến.■

Một số tuyến phố ở Hội An vẫn còn ngập trong ngày 3.11

Du khách quốc tế tham quan Đại Nội Huế trong ngày 4.11

"BIỂU TƯỢNG THÀNH PHỐ VƯỢT QUA ĐẠI DỊCH COVID-19":

"Là công trình để đời, nên không thể làm vội"

● **THÙY TRANG**

Sở VHTT TP.HCM vừa phát hành thông tin mời nhân dân cả nước tham gia góp ý cho ý tưởng, nội dung và hình thức biểu đạt công trình "Biểu tượng ghi nhận sự chung sức, đồng lòng của người dân thành phố vượt qua đại dịch Covid-19".

Công trình dự kiến được xây dựng tại khu đất số 1 đường Lý Thái Tổ, phường Vườn Lài. Đây là một công trình kiến trúc, mỹ thuật mang dấu ấn tinh thần sâu sắc, chứa đựng giá trị văn hóa và lịch sử, ghi lại thời khắc khó quên của cả dân tộc trong giai đoạn đại dịch. Với TP.HCM, nơi từng chịu tổn thất nặng nề nhất, công trình còn thể hiện tinh thần "chung sức, đồng lòng" của người dân thành phố trong những ngày khó khăn ấy.

Ghi dấu một giai đoạn lịch sử đặc biệt

PGS.TS.NGƯT Ngô Minh Oanh, Phó Chủ tịch Hội Khoa học Lịch sử TP.HCM, nhìn nhận: "Giai đoạn đại dịch Covid-19 là một "nốt trầm" trong lịch sử đất nước, mà TP.HCM là nơi chịu thiệt hại nặng nề nhất. Việc ghi lại và lưu giữ ký ức về thời khắc ấy là rất cần thiết. Nó vừa là lời nhắc nhớ, vừa là một bài học lịch sử giúp thế hệ sau hiểu, trân trọng hơn giá trị của sự sống và tinh thần cộng đồng".

Theo ông, công trình không nên dừng ở một biểu tượng hay tượng đài đơn lẻ mà nên được nhìn như một không gian tổng thể, phức hợp văn hóa, lịch sử và cộng đồng. Nơi đó, người dân có thể vừa tưởng niệm, vừa chiêm ngưỡng, thư giãn, vừa tham gia các hoạt động văn hóa kết nối cộng đồng. PGS Ngô Minh Oanh gợi ý, bên cạnh biểu tượng trung tâm, có thể hình thành khu lưu niệm về đại dịch Covid-19, trưng bày các hiện vật đã gắn liền với giai đoạn khó quên như máy thở, bình oxy, bộ đồ bảo hộ, thẻ đi đường, hàng rào khu phong tỏa, những tấm biển "khu cách ly", những bức ảnh ghi lại khoảnh khắc "đi chợ hộ", "ATM gạo", "bếp ăn 0 đồng"… Đó là những dấu tích giản dị nhưng có sức gợi nhớ lớn lao, giúp người xem hình dung cụ thể hơn về một thời điểm cam go mà chính họ từng là nhân chứng.

Đặc biệt, Phó Chủ tịch Hội Khoa học Lịch sử TP.HCM đề xuất xây dựng một bức tường ghi danh, khắc tên những người đã mất trong đại dịch. "Những cái tên thật cụ thể sẽ tạo hiệu ứng tâm lý mạnh mẽ, đánh thức ký ức, khơi gợi lòng trắc ẩn và ý thức về giá trị của sinh mệnh", ông nói. Cùng với đó, cần thiết kế không gian sao cho tổng thể hài hòa, tránh bi lụy, tạo cảm giác từ đau thương dẫn đến hy vọng. "Người đến đó phải thấy được nỗi mất mát, nhưng cũng cảm nhận được niềm tin và khát vọng sống vươn lên của Thành phố này", PGS Ngô Minh Oanh nhấn mạnh.

Ở góc nhìn của thế hệ trẻ, KTS Bùi Minh Châu, là tác giả công trình "Biểu tượng Hữu nghị quốc tế TP.HCM tại Công viên bến Bạch Đằng", cho rằng công trình nên được thiết kế như một chuỗi không gian ký ức mở. "Đài tưởng niệm không nên là một khối vật chất khép kín, mà phải là nơi người dân có thể bước vào, chạm vào, tương tác, sống cùng ký ức đó", Châu nói. Anh chia sẻ ba tầng ý nghĩa mà công trình cần thể hiện, gồm mất mát, cống hiến và nhắc nhở. Theo KTS này, "mất mát" không chỉ là con số thương vong mà còn là những chia ly chưa kịp nói lời từ biệt, những ký ức đang dở. "Cống hiến" là sự hy sinh của đội ngũ y bác sĩ, chiến sĩ, tình nguyện viên, những người ở tuyến đầu không quản hiểm nguy để giữ lấy sự sống. Và "nhắc nhở" là lời gửi đến tương lai, rằng dù thời đại có thay đổi, con người vẫn cần giữ lấy tình nhân ái, sự sẻ chia, lòng bao dung, những giá trị đã làm nên bản sắc của Thành phố này.

> *"Đây là công trình để đời, nên không thể làm vội. Chậm vài tháng để làm cho đúng, cho trọn, cho hợp lòng dân còn hơn là nhanh mà phải sửa."*
>
> **(GS.TS.NGND, nhà điêu khắc NGUYỄN XUÂN TIÊN, Chủ tịch Hội Mỹ thuật TP.HCM)**

Khu đất số 1 Lý Thái Tổ, nơi xây dựng công viên, tưởng niệm nạn nhân Covid-19 Ảnh: Q.T

KTS Bùi Minh Châu cũng cho rằng, công trình cần kết hợp yếu tố công nghệ để lưu trữ và kể lại những câu chuyện thật. "Thay vì khắc chữ cố định, ta có thể dùng mã QR, công nghệ thực tế ảo, để người đến có thể nghe, xem, đọc lại những ký ức của người trong cuộc từ y bác sĩ, bệnh nhân đến tình nguyện viên. Đó là cách để biểu tượng sống cùng thời đại, vừa trang nghiêm vừa gần gũi, vừa tưởng niệm vừa kết nối", anh nói. Với Bùi Minh Châu, công trình không chỉ để nhìn ngắm, mà còn để "ngồi xuống, nhớ lại, rồi đứng dậy đi tiếp", đúng tinh thần của một biểu tượng sống chứ không phải một tượng đài tĩnh tại.

Bi hùng nhưng hiện đại, giản lược

Từ góc nhìn mỹ thuật, GS.TS.NGND, nhà điêu khắc Nguyễn Xuân Tiên, Chủ tịch Hội Mỹ thuật TP.HCM đánh giá cao chủ trương của thành phố và nhấn mạnh rằng, đây là một công trình mang giá trị nhân văn sâu sắc, thể hiện lòng tri ân, tôn vinh và giáo dục thế hệ mai sau. GS Tiên chia sẻ: "Khi nói đến Covid-19, chúng ta nói đến mất mát, nhưng đồng thời cũng phải nói đến sức mạnh đoàn kết, tình yêu thương và ý chí vươn lên của con người Việt Nam, đặc biệt là người dân TP.HCM. Công trình này, vì thế, phải toát lên được chất bi hùng ấy".

Theo GS Nguyễn Xuân Tiên, ngôn ngữ biểu tượng của công trình nên hướng đến sự hiện đại, đơn giản, cô đọng nhưng có sức truyền cảm, tránh phô trương, tránh sa vào nặng nề tang thương. "Đó phải là một biểu tượng độc lập hoặc kết hợp điêu khắc với không gian cảnh quan, ánh sáng, cây xanh, mặt nước… tạo nên một tổng thể vừa linh thiêng vừa mở, để mọi người có thể đến, đứng, dạo, hít thở, chứ không phải chỉ đến cúi đầu rồi đi", ông nói. Ông cũng cho rằng không nên xây một khu tưởng niệm khép kín kiểu "nhà tưởng niệm", vì như vậy sẽ làm không gian trở nên nặng nề, "giống như nơi chứa đựng nỗi đau". Thay vào đó, nên làm một công viên văn hóa tưởng niệm mở, nơi tưởng nhớ và vinh danh được hòa quyện trong sinh hoạt cộng đồng. GS Nguyễn Xuân Tiên đề nghị việc xây dựng công trình cần tuân thủ quy trình chuẩn mực của Nhà nước về các công trình tượng đài, biểu tượng nơi công cộng.

Theo ông, nên tổ chức một cuộc thi sáng tác phác thảo quy hoạch không gian kiến trúc, điêu khắc, có tiêu chí rõ ràng về ý tưởng, thẩm mỹ, kỹ thuật. Sau đó, thành lập Hội đồng nghệ thuật, khoa học, kỹ thuật để chấm chọn, đồng thời tổ chức triển lãm trưng bày các phương án phác thảo nhằm lấy ý kiến nhân dân và giới chuyên môn. "Đây là công trình để đời, nên không thể làm vội. Chậm vài tháng để làm cho đúng, cho trọn, cho hợp lòng dân còn hơn là nhanh mà phải sửa", ông nhấn mạnh. PGS Ngô Minh Oanh cũng đồng tình: "Công trình này sẽ là dấu ấn vĩnh cửu của thành phố trong thế kỷ XXI, là biểu tượng kết tinh của trí tuệ và tình cảm xã hội. Vì vậy, ngoài giới chuyên môn, cần lấy ý kiến rộng rãi của nhân dân, những người đã sống qua, chịu đựng và góp phần chiến thắng đại dịch".

Theo định hướng của thành phố, khu đất số 1 Lý Thái Tổ, vị trí được xem là "khu đất vàng" có diện tích hơn 3,5 ha, sẽ được quy hoạch thành công viên công cộng đa chức năng, trong đó hạng mục biểu tượng là trung tâm. Công trình vừa là địa chỉ lịch sử, vừa là không gian sống, nơi người dân đến không chỉ để tưởng niệm, mà còn để tái tạo năng lượng tinh thần, để nhớ lại mà không bi lụy, để học cách trân trọng sự sống và con người. Từ góc nhìn xã hội học đô thị, đây còn là một phần ký ức tập thể của thành phố, nối kết con người với không gian, giữa quá khứ với hiện tại và tương lai. Trong dòng chảy văn hóa, lịch sử của TP.HCM, chưa từng có giai đoạn nào mà tinh thần cộng đồng, lòng nhân ái và sự đồng lòng của toàn dân được thử thách sâu sắc như thời kỳ đại dịch. Những hình ảnh người dân Sài Gòn "chia ngọt sẻ bùi" đã trở thành ký ức không thể phai mờ. Chính vì vậy, công trình "Biểu tượng ghi nhận sự chung sức, đồng lòng của người dân thành phố vượt qua đại dịch Covid-19" không chỉ mang ý nghĩa tưởng niệm, mà còn là biểu tượng của sức mạnh nội sinh, của ý chí vươn lên và tình người Việt Nam trong thế kỷ XXI.

Nếu được thực hiện trọn vẹn và đúng tầm, đây sẽ là một không gian văn hóa mở, nơi người dân có thể đến để nhớ, để tri ân, để tự hào, và để dạy cho con cháu mai sau rằng trong những ngày đen tối nhất, ánh sáng của tình người vẫn luôn rực sáng. ■

Theo Sở VHTT TP.HCM, thời gian lấy ý kiến nhân dân đến hết ngày 15.11.2025. Người dân có thể gửi góp ý qua email: svhtt@tphcm.gov.vn hoặc gửi trực tiếp, qua bưu điện về Sở VHTT TP.HCM (164 Đồng Khởi, phường Sài Gòn, TP.HCM).

Biểu tượng được định hướng thể hiện ba thông điệp: Từ mất mát đến hồi sinh thần tốc, ghi dấu giai đoạn lịch sử đặc biệt của thành phố, thể hiện sức sống mãnh liệt và sự phục hồi sau đại dịch. Tri ân tinh thần đoàn kết, chung sức đồng lòng, tôn vinh sự sẻ chia, cống hiến của các lực lượng và nhân dân trong công cuộc phòng, chống dịch. Lời nhắc nhở cho tương lai, bài học lịch sử sâu sắc về trách nhiệm xã hội và ý thức phòng ngừa trước các nguy cơ an ninh phi truyền thống.

ĐIỂM ĐẾN XANH:

Yêu cầu tất yếu cho du lịch

● HOÀNG CÚC

Quản lý điểm đến du lịch theo hướng xanh và thông minh không còn là khẩu hiệu, mà đang trở thành yêu cầu tất yếu để tái định hình ngành Du lịch Việt Nam.

Từ nhận thức đến hành động

Dự án "Xây dựng Mô hình quản lý điểm đến du lịch hiệu quả có sự tham gia của các bên liên quan, hướng tới du lịch xanh, không rác thải nhựa và carbon thấp" do Hiệp hội Du lịch Việt Nam đề xuất, với sự hỗ trợ của Chương trình Phát triển Liên hợp quốc (UNDP), được kỳ vọng tạo ra khuôn mẫu mới cho phát triển bền vững, kết nối các bên liên quan bằng công nghệ và dữ liệu minh bạch. Phát biểu tại Hội thảo tham vấn mới đây, Chủ tịch Hiệp hội Du lịch Việt Nam Vũ Thế Bình nhấn mạnh: "Du lịch gắn bó mật thiết với môi trường, vì vậy phát triển xanh là con đường tất yếu".

Từ năm 2023-2024, Hiệp hội Du lịch Việt Nam đã phối hợp với UNDP triển khai Dự án "Giảm thiểu rác thải nhựa trong lĩnh vực du lịch ở Việt Nam", giúp hình thành nền tảng quản lý môi trường ở cấp điểm đến. Thành công của Dự án là bước đệm để Hiệp hội tiếp tục xây dựng mô hình quản lý điểm đến tích hợp, trong đó chính quyền, doanh nghiệp và cộng đồng cùng tham gia điều phối, giám sát và đánh giá các hoạt động phát triển du lịch xanh. "Quản lý điểm đến là vấn đề sống còn của ngành Du lịch, vì trong điểm đến hội tụ toàn bộ giá trị, dịch vụ và trải nghiệm của du khách. Nếu được quản lý tốt, mọi hoạt động đều được nâng tầm", ông Vũ Thế Bình khẳng định.

Theo thiết kế, Dự án mới sẽ được triển khai trong 12 tháng, gồm ba giai đoạn: Chuẩn bị và xây dựng mô hình; Triển khai thí điểm mô hình; Tổng kết, đánh giá và nhân rộng. Ba nhóm hoạt động trọng tâm là: Nâng cao nhận thức cho doanh nghiệp và cộng đồng về phát triển du lịch xanh; Xây dựng mô hình quản lý điểm đến hiệu quả, áp dụng Bộ tiêu chí du lịch xanh VITA Green của Hiệp hội Du lịch Việt Nam; Thực hành giảm phát thải carbon và rác thải nhựa, kết hợp công nghệ quản lý dữ liệu môi trường và năng lượng theo thời gian thực.

Theo Phó Cục trưởng Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam Phạm Văn Thủy, Dự án là "bước đi cụ thể hóa Chiến lược quốc gia về tăng trưởng xanh giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn đến 2050". Ông nhấn mạnh: "Điểm đến du lịch xanh cần được quản lý theo nguyên tắc sản xuất xanh, tiêu dùng xanh và con người xanh. Mọi bên liên quan đều cần thay đổi hành vi để hướng tới phát triển bền vững thực chất".

Công nghệ và con người - Hạ tầng kép của chuyển đổi xanh

Dự án tích hợp công nghệ vào toàn bộ chu trình quản lý điểm đến. Ứng dụng kỹ thuật số giúp theo dõi lượng rác thải, năng lượng tiêu thụ, hành vi du khách, qua đó cung cấp dữ liệu phục vụ điều chỉnh kịp thời. Đây là bước chuẩn bị cho mô hình điểm đến thông minh, nơi mọi hoạt động được điều hành trên nền tảng dữ liệu số hóa, minh bạch và kết nối.

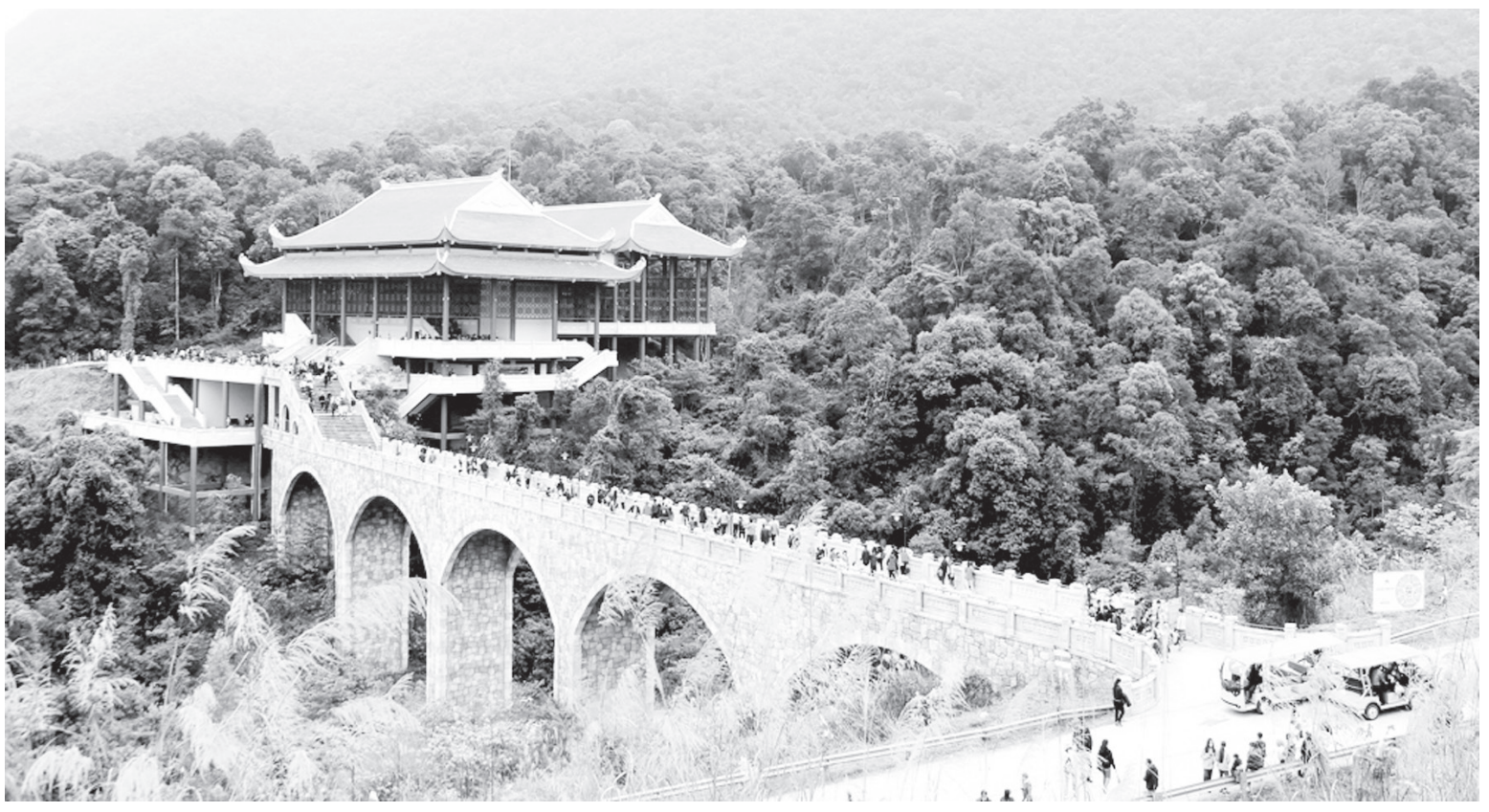
Song hành cùng công nghệ là yếu tố con người. Đội ngũ cán bộ quản lý, doanh nghiệp và người dân sẽ được đào tạo bài bản về nguyên tắc phát triển xanh, kỹ năng thực hành giảm phát thải và quản lý tài nguyên du lịch. Mỗi người dân, mỗi hướng dẫn viên, mỗi cơ sở dịch vụ đều trở thành một "tế bào xanh" trong hệ sinh thái du lịch bền vững.

Một điểm đổi mới quan trọng là cơ chế đồng quản trị. Dự án phân rõ vai trò: Hiệp hội Du lịch Việt Nam điều phối tổng thể, xây dựng bộ tiêu chí, tổ chức tập huấn, giám sát tiến độ. Chính quyền địa phương hỗ trợ pháp lý, thành lập Ban điều phối điểm đến, kết nối cộng đồng và doanh nghiệp. Doanh nghiệp du lịch áp dụng các giải pháp xanh, giảm nhựa, tiết kiệm năng lượng và truyền thông cho mô hình. Cộng đồng địa phương trực tiếp tham gia giám sát, tổ chức hoạt động, hưởng lợi từ sinh kế bền vững. Mô hình vận hành theo nguyên tắc "chia sẻ trách nhiệm - phân bổ lợi ích - minh bạch dữ liệu", giúp cộng đồng không bị đứng ngoài quá trình phát triển mà trở thành chủ thể của điểm đến.

Dự án được thí điểm tại Khu du lịch tâm linh - sinh thái Tây Yên Tử (Bắc Ninh). Ông Vũ Thế Bình kỳ vọng: "Dự án sẽ trở thành bước khởi đầu cho quá trình chuẩn hóa mô hình điểm đến du lịch xanh tại Việt Nam". Theo ông, từ kết quả thí điểm ngành Du lịch có thể rút ra bài học, xây dựng bộ hướng dẫn nhân rộng cho các địa phương khác, tiến tới hình thành mạng lưới điểm đến xanh trên toàn quốc.

Các chuyên gia cho rằng để mô hình thực sự đi vào chiều sâu, Việt Nam cần đồng bộ ba yếu tố: Chính sách khuyến khích doanh nghiệp đầu tư vào công nghệ xanh, năng lượng tái tạo và mô hình du lịch không phát thải; Tiêu chuẩn hóa bộ chỉ số du lịch xanh ở cấp quốc gia, liên kết với các cam kết giảm phát thải ròng; Trao quyền cho cộng đồng bằng cơ chế tham gia giám sát, quản lý và hưởng lợi trực tiếp từ du lịch bền vững.

Từ nhận thức đến hành động, từ công nghệ đến con người, từ điểm đến thí điểm đến mô hình toàn quốc, hành trình xây dựng du lịch xanh và thông minh đòi hỏi sự kiên định, sáng tạo và hợp tác đa bên. "Mô hình quản lý điểm đến du lịch hiệu quả có sự tham gia của các bên liên quan hướng tới môi trường du lịch xanh, không rác thải nhựa và carbon thấp" sẽ giúp giảm thiểu tác động môi trường và nâng cao năng lực cạnh tranh cho du lịch Việt Nam trong bối cảnh toàn cầu chuyển dịch sang tăng trưởng xanh. Khi mỗi điểm đến trở thành "điểm đến xanh", du lịch Việt Nam sẽ tiến gần hơn tới hình ảnh quốc gia thân thiện, hiện đại và bền vững trong mắt du khách quốc tế. ■

Khu du lịch tâm linh - sinh thái Tây Yên Tử (Bắc Ninh) được chọn làm điểm thí điểm cho Dự án

Đặt văn hóa vào vị trí trung tâm

Trong bối cảnh đất nước bước vào giai đoạn phát triển mới, nơi khát vọng xây dựng Việt Nam phồn vinh, hạnh phúc được đặt trong tầm nhìn dài hạn đến giữa thế kỷ XXI, văn hóa một lần nữa được Đảng ta khẳng định với vị thế xứng đáng - không chỉ là nền tảng tinh thần của xã hội, mà là nguồn lực nội sinh, động lực trực tiếp và hệ điều tiết phát triển. Tư duy phát triển mới của Đảng trong dự thảo văn kiện Đại hội XIV thể hiện rõ bước chuyển từ coi văn hóa như một lĩnh vực xã hội đơn thuần sang nhận thức văn hóa như một trụ cột chiến lược, một sức mạnh mềm quốc gia, giữ vai trò dẫn dắt và định hình tương lai phát triển.

Đây là sự tiếp nối tinh thần nhất quán từ các Đại hội trước, nhất là những luận điểm tư tưởng quan trọng trong các nhiệm kỳ gần đây, đồng thời là bước nâng tầm tư duy. Văn hóa được nhìn nhận không chỉ trong phạm vi bảo tồn, giữ gìn, mà còn trong năng lực kiến tạo giá trị mới, truyền cảm hứng đổi mới sáng tạo, nuôi dưỡng năng lực cạnh tranh quốc gia, hình thành bản sắc riêng trong dòng chảy toàn cầu hóa và chuyển đổi số. Như lịch sử đã chứng minh, mỗi bước thăng hoa của dân tộc đều khởi nguồn từ sức mạnh văn hóa - từ tinh thần Đại Việt, hào khí Đông A, phong trào yêu nước đầu thế kỷ XX, đến bản lĩnh "không có gì quý hơn độc lập, tự do" trong thời đại Hồ Chí Minh.

Ngày nay, sức mạnh ấy cần được chuyển hóa thành động lực để hội nhập sâu rộng, nâng cao sức cạnh tranh quốc gia, khơi dậy ý chí tự lực tự cường, sức sáng tạo và tinh thần khởi nghiệp của toàn dân. Văn hóa, do đó không chỉ định hình phẩm chất con người Việt Nam thời đại mới mà còn tạo ra môi trường chính sách, thể chế và hệ giá trị thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội. Mục tiêu tổng quát của Đảng là xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, phát triển toàn diện trên nền tảng hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hóa, hệ giá trị gia đình và chuẩn mực con người Việt Nam, hướng tới một xã hội giàu bản sắc, sáng tạo, nhân văn, hạnh phúc và bền vững.

Trong tiến trình đó, nhân dân vừa là chủ thể, vừa là trung tâm và là mục tiêu phục vụ cao nhất của mọi chính sách văn hóa. Việc lấy ý kiến rộng rãi trong nhân dân đối với dự thảo văn kiện chính là minh chứng cho tinh thần cầu thị, đồng hành và phát huy trí tuệ tập thể; là cách Đảng khơi dậy sức mạnh đoàn kết, huy động trí tuệ dân tộc để kiến tạo tương lai chung. Khi văn hóa đã trở thành "động lực" và "hệ điều tiết", thì mỗi cá nhân chính là một "tế bào văn hóa", mỗi cộng đồng là một "hệ sinh thái văn hóa" và mỗi góp ý, mỗi suy tư kỳ vọng hôm nay sẽ góp phần định hình diện mạo đất nước ngày mai. Đây là bước đi tất yếu để Việt Nam không chỉ mạnh về kinh tế, vững về quốc phòng, mà còn tỏa sáng bằng giá trị tinh thần, bản sắc và sức sáng tạo Việt Nam trên trường quốc tế.

Từ dự thảo văn kiện Đại hội XIV đến khát vọng vươn mình của dân tộc

● PGS.TS BÙI HOÀI SƠN

Dự thảo Báo cáo chính trị trình Đại hội XIV của Đảng đang được lấy ý kiến rộng rãi trong nhân dân, thể hiện tinh thần dân chủ, cầu thị, lắng nghe ý kiến của toàn xã hội để hoàn thiện đường lối phát triển đất nước trong giai đoạn mới. Trong đó, nội dung về xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam được đặt ở vị trí trung tâm, như một trụ cột chiến lược, một nguồn lực nội sinh và hệ điều tiết quan trọng của tiến trình phát triển bền vững.

Văn hóa tạo ra môi trường chính sách và hệ giá trị thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội Ảnh: NG.HÀ

Xây dựng "không gian văn hóa quốc gia"

Nếu như ở những giai đoạn trước, môi trường văn hóa được nhìn thấy rõ nhất qua đình làng, mái trường, gia đình, cơ quan, đơn vị, thì hôm nay, không gian văn hóa còn trải dài trong thế giới số, nơi mỗi cú "chạm", mỗi lượt chia sẻ, mỗi luồng thông tin đều có thể lan tỏa giá trị tích cực hoặc tạo ra những xáo trộn vô hình. Dự thảo văn kiện Đại hội XIV nhấn mạnh nhiệm vụ xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh, văn minh từ cộng đồng truyền thống đến nền tảng số hiện đại - một bước chuyển tư duy phù hợp với kỷ nguyên đa nền tảng, đa tương tác và tốc độ lan truyền chưa từng có của thông tin.

Đây là thách thức nhưng cũng là cơ hội. Khi công nghệ mở ra không gian giao tiếp không giới hạn, văn hóa không chỉ cần "bảo tồn" mà phải biết "tỏa sáng", tạo sức đề kháng, lan tỏa chuẩn mực và giá trị Việt Nam. Đời sống văn hóa không còn bó hẹp trong thiết chế truyền thống mà được mở rộng thành "hệ sinh thái văn hóa số", nơi Nhà nước kiến tạo nền tảng, cộng đồng kiến tạo nội dung và mỗi cá nhân trở thành một chủ thể văn hóa - có quyền sáng tạo, nhưng cũng có trách nhiệm bảo vệ đạo lý, sự thật, niềm tin xã hội.

Trong bối cảnh cạnh tranh giá trị toàn cầu, sự xâm nhập của lối sống thực dụng, nội dung độc hại, thông tin sai lệch hay những tác động tiêu cực từ giải trí mạng, các nền tảng xuyên biên giới…, thì nhiệm vụ bảo vệ thuần phong mỹ tục, củng cố niềm tin xã hội, nâng cao sức đề kháng văn hóa càng trở nên cấp thiết. Không chỉ quản lý - chúng ta phải nuôi dưỡng năng lực lựa chọn và đề kháng văn hóa trong mỗi người dân, đặc biệt là thế hệ trẻ, để văn hóa Việt Nam tồn tại không bằng sự đóng cửa, mà bằng sức hút của giá trị và bản lĩnh nội tại.

Vì vậy, xây dựng môi trường văn hóa trong giai đoạn mới phải bắt đầu từ cộng đồng cơ sở, gia đình, nhà trường (nơi hình thành nhân cách) nhưng cũng phải mở rộng tới hệ sinh thái sáng tạo số, công nghệ AI, không gian mạng, nền tảng truyền thông mới. Chỉ khi văn hóa hiện diện trong từng góc phố, từng không gian công cộng và từng dòng chảy dữ liệu, chúng ta mới có thể kiến tạo một "không gian văn hóa quốc gia" toàn vẹn: Chân - thiện - mỹ trong đời thực; chuẩn mực - trí tuệ - nhân văn trong thế giới số.

Đó chính là trách nhiệm của mỗi cơ quan, mỗi cộng đồng và từng công dân trong giai đoạn mới - khi văn hóa không chỉ là "điểm tựa tinh thần", mà là lá chắn mềm, là nguồn sáng dẫn đường, bảo vệ những giá trị làm nên bản lĩnh Việt Nam trước mọi biến động của thời đại.

Từ bảo tồn đến kinh tế di sản

Bước sang giai đoạn phát triển mới, khi thế giới cạnh tranh bằng bản sắc và giá trị văn hóa, di sản không còn chỉ là những dấu tích của quá khứ, mà trở thành nguồn lực chiến lược để kiến tạo tương lai. Dự thảo Báo cáo chính trị Đại hội XIV khẳng định yêu cầu gắn bảo tồn và phát huy giá trị di sản với phát triển kinh tế di sản - một tư duy rất mới, thể hiện tầm nhìn sâu rộng về sức mạnh mềm và năng lực cạnh tranh của quốc gia trong bối cảnh toàn cầu hóa.

Tuy nhiên, đi đôi với cơ hội là trách nhiệm và thách thức. Không ít địa phương vẫn còn lúng túng giữa bảo tồn và khai thác, giữa tôn trọng tính nguyên bản và nhu cầu du lịch hóa, thương mại hóa. Nếu không có chiến lược bài bản, di sản có thể bị biến dạng, không gian văn hóa bị xâm thực, lễ hội mất thiêng, thậm chí đánh mất tính độc đáo - thứ đã làm nên sức sống hàng thế kỷ của di sản Việt Nam. Vì vậy, tư duy mới phải là bảo tồn để phát triển và phát triển để bảo tồn; đặt cộng đồng làm chủ thể; tăng cường khoa học - công nghệ, số hóa di sản; xây dựng mô hình quản trị hiện đại; huy động nguồn lực công - tư; và quan trọng hơn cả, bảo đảm tính linh thiêng, chiều sâu văn hóa, giá trị nhân văn của từng di sản.

Trong thời đại số, khi công nghệ AI, AR/VR, metaverse mở ra những phương thức mới để tiếp cận và trải nghiệm văn hóa, di sản Việt Nam có cơ hội cất cánh nếu đi đúng hướng. Chúng ta hoàn toàn có thể đưa Đền Hùng, Văn Miếu - Quốc Tử Giám, Hoàng thành Thăng Long, Yên Tử, Hội An, Cố đô Huế hay tín ngưỡng thờ Mẫu, nghệ thuật Tuồng, Ca trù… đến với thế giới bằng những mô hình thực tế ảo, phim ảnh, trò chơi điện tử, bảo tàng số, các nền tảng văn hóa trí tuệ nhân tạo. Khi đó, di sản không chỉ nằm trên đất, nằm trong tâm thức, mà còn sống động trên không gian số, lan tỏa trong đời sống toàn cầu.

Di sản vì thế không chỉ nhắc ta nhớ mình là ai, mà còn trả lời câu hỏi: Chúng ta muốn trở thành ai trong thế kỷ XXI? Giữ một hồn cốt, nhưng khai mở một tương lai sáng tạo.

Bứt phá công nghiệp văn hóa, truyền thông và chuyển đổi số

Nếu thế kỷ XX chứng kiến sức mạnh của những quốc gia đi đầu về công nghiệp nặng, cơ khí và tài nguyên thiên nhiên, thì thế kỷ XXI đang chứng minh một trật tự phát triển mới: Quốc gia trỗi dậy nhờ sức mạnh văn hóa, sáng tạo và truyền thông. Nơi nào biết tạo ra giá trị biểu tượng, sản phẩm văn hóa hấp dẫn, câu chuyện truyền cảm hứng, nơi đó chiếm lĩnh niềm tin, thị trường và tâm trí nhân loại. Dự thảo văn kiện Đại hội XIV đã nhận diện rõ xu thế ấy, đặt nhiệm vụ phát triển mạnh công nghiệp văn hóa, truyền thông và chuyển đổi số như một trụ cột chiến lược trong chiến lược phát triển quốc gia.

Không chỉ để nâng cao đời sống tinh thần của nhân dân, mà còn để hình thành nền kinh tế dựa trên sáng tạo, tri thức và bản sắc Việt Nam. Từ âm nhạc, điện ảnh, thiết kế, thời trang, game, ẩm thực, du lịch văn hóa đến truyền thông số và xuất bản, mỗi lĩnh vực đều là một "công xưởng giá trị" có thể đóng góp hàng chục tỷ USD nếu được tổ chức bài bản, quản trị hiện đại và dẫn dắt bằng tầm nhìn quốc gia.

Chúng ta đã thấy những tín hiệu khởi sắc đó là những bộ phim hàng trăm tỷ doanh thu, những concert quy mô quốc gia, những trào lưu văn hóa lan tỏa trên mạng xã hội, sự xuất hiện ngày càng nhiều thương hiệu sáng tạo Việt vươn tầm quốc tế. Nhưng để những tín hiệu ấy trở thành dòng chảy chủ đạo, Việt Nam cần hệ sinh thái sáng tạo đầy đủ: Nguồn nhân lực được đào tạo bài bản; trung tâm sáng tạo, studio phim, công xưởng nội dung số; cơ chế bảo hộ bản quyền hiện đại; hệ thống quỹ đầu tư, tín dụng văn hóa; khung pháp lý linh hoạt cho kinh tế sáng tạo và tài sản số.

Trong kỷ nguyên mạng xã hội và trí tuệ nhân tạo, truyền thông không chỉ truyền tải thông tin - mà kiến tạo thực tại, định hướng giá trị, xây dựng thương hiệu quốc gia. Một nền báo chí - truyền thông nhân văn, chuyên nghiệp, hiện đại là yêu cầu sống còn, để nâng cao trí tuệ công chúng, bảo vệ sự thật, lan tỏa điều tử tế, đấu tranh với sai trái; để tiếng nói Việt Nam hiện diện có trách nhiệm và uy tín trên bàn đối thoại quốc tế.

Chuyển đổi số trong văn hóa và truyền thông không chỉ là số hóa kho tư liệu, mà là đổi mới mô hình vận hành, phân phối, trải nghiệm và sáng tạo giá trị. Khi dữ liệu, công nghệ AI, nền tảng nội dung số, thực tế ảo được ứng dụng, văn hóa không bị giới hạn bởi sân khấu, rạp chiếu hay thư viện - mà hiện diện trong từng chiếc điện thoại, từng không gian tương tác, từng dòng dữ liệu. Công dân số trở thành công dân văn hóa, và con người Việt Nam mang bản sắc dân tộc bước vào không gian toàn cầu với sự tự tin, trí tuệ và năng lực cạnh tranh mới.

Thách thức không nhỏ: Nội dung độc hại, tin giả, thương mại hóa nghệ thuật, lệch chuẩn thẩm mỹ, xâm lăng văn hóa, xu hướng "giải trí hóa" tri thức. Nhưng thay vì chỉ "chống" hay "siết", tầm nhìn mới của Đảng là tạo sinh sức mạnh, khuyến khích cạnh tranh bằng giá trị, sáng tạo, chuẩn mực và bản lĩnh văn hóa Việt Nam. Điều đó đòi hỏi sự vào cuộc của toàn hệ thống chính trị, cộng đồng sáng tạo, doanh nghiệp và từng công dân - bởi công nghiệp văn hóa không thể phát triển bằng mệnh lệnh, mà bằng khát vọng sáng tạo và cơ chế giải phóng sức sáng tạo. ■

HỘI CHỢ MÙA THU LẦN THỨ NHẤT NĂM 2025:

Đã trở thành lễ hội công nghệ sáng tạo và văn hóa nghệ thuật

● ĐÌNH TOÁN - HUY AN - THANH MAI; ảnh: TRẦN HUẤN

Phát biểu tại Lễ bế mạc Hội chợ mùa Thu lần thứ nhất năm 2025 diễn ra tối 3.11 tại Trung tâm Hội chợ Triển lãm Việt Nam (Đông Anh, Hà Nội), Thủ tướng Phạm Minh Chính nhấn mạnh, Hội chợ đã trở thành lễ hội của công nghệ sáng tạo và văn hóa nghệ thuật, nơi khẳng định giá trị cốt lõi: "Phát triển kinh tế phải đi đôi với phát triển văn hóa, xã hội và con người".

Thủ tướng Phạm Minh Chính phát biểu tại Lễ bế mạc

Biểu trưng cho tinh thần đoàn kết và khát vọng phát triển

Phát biểu tại Lễ bế mạc, Thủ tướng Phạm Minh Chính nêu rõ, sau 10 ngày diễn ra sôi động, chuyên nghiệp và đầy cảm hứng, Hội chợ mùa Thu lần thứ nhất là bước khởi đầu tốt đẹp, mở ra một chặng đường mới cho chuỗi các sự kiện xúc tiến thương mại, đầu tư, văn hóa quốc gia, mang tầm vóc quốc tế của Việt Nam trong kỷ nguyên mới.

Với chủ đề "Kết nối con người với sản xuất, kinh doanh", Hội chợ mùa Thu lần thứ nhất năm 2025 là diễn đàn xúc tiến đầu tư thương mại, sàn giao dịch thực chất, nơi khẳng định con người chính là trung tâm, chủ thể, là động lực, nguồn lực của mọi hoạt động sản xuất, kinh doanh và tiêu dùng. Hội chợ đã thu hút hơn một triệu lượt khách tham quan; hàng nghìn cuộc giao thương, hợp đồng và biên bản ghi nhớ hợp tác đầu tư, chuyển giao công nghệ giữa các doanh nghiệp trong nước và doanh nghiệp Việt Nam ngoài nước; với giá trị thương mại gần 5.000 tỉ đồng.

Doanh thu trực tiếp tại Hội chợ và qua kênh trực tuyến tăng 40-45% so với mặt bằng chung của các sự kiện xúc tiến thương mại quốc gia trong những năm gần đây, qua đó tạo thêm hàng nghìn việc làm cho người lao động và tạo sinh kế cho nhân dân. Điều này khẳng định Hội chợ là một kênh hiệu quả kích cầu tiêu dùng nội địa, một động lực quan trọng thúc đẩy sản xuất và xuất, nhập khẩu, một phương thức tích cực làm mới các động lực tăng trưởng truyền thống, một cầu nối năng động kết nối hợp tác thương mại quốc tế, tạo đà phát triển cho thị trường trong nước trong kỷ nguyên số. Không chỉ dừng lại ở các giao dịch thương mại, Hội chợ đã kiến tạo không gian kết nối đa chiều, nơi công nghệ hiện đại hòa quyện cùng với những giá trị văn hóa truyền thống.

Theo Thủ tướng, Hội chợ chính là một hành trình trải nghiệm xuyên Việt, một bức họa sinh động về sức sống của hàng hóa Việt Nam. Thủ tướng Chính phủ nêu rõ, thành công của Hội chợ mùa Thu lần thứ nhất chính là lời khẳng định cho việc thị trường Việt Nam không chỉ hấp dẫn về quy mô và tốc độ phát triển, mà còn là một "điểm đến" an toàn, thân thiện, đầy triển vọng và hấp dẫn đối với các nhà đầu tư trong nước và quốc tế. Hội chợ chính là biểu trưng cho tinh thần đoàn kết và khát vọng phát triển chung của toàn dân tộc Việt Nam; thể hiện rõ niềm tin về một Việt Nam năng động, sáng tạo và hướng đến tương lai.

Đây là thành công đến từ kết quả lãnh đạo, chỉ đạo sáng suốt của Đảng, sự điều hành quyết liệt, linh hoạt của Chính phủ, sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị, người dân, cộng đồng doanh nghiệp với tinh thần "Đảng lãnh đạo, Nhà nước kiến tạo, Doanh nghiệp tiên phong, Công tư đồng hành, nhân dân đồng tình và Quốc tế ủng hộ".

Chương trình nghệ thuật tại Lễ bế mạc

Phó Thủ tướng Bùi Thanh Sơn; Bộ trưởng Bộ VHTTDL Nguyễn Văn Hùng và Bộ trưởng Bộ Công thương Nguyễn Hồng Diên trao chứng nhận, biểu trưng cho đại diện của 30 không gian trưng bày tiêu biểu

Sản xuất kinh doanh gắn liền với trách nhiệm xã hội

Thay mặt Chính phủ, Thủ tướng Phạm Minh Chính ghi nhận, biểu dương và đánh giá cao sự vào cuộc trách nhiệm, tâm huyết và sáng tạo của các Bộ, ngành Trung ương, địa phương, cộng đồng doanh nghiệp, nhân dân cả nước và các tổ chức, bạn bè quốc tế, những người đã chung tay làm nên thành công của Hội chợ mùa Thu lần thứ nhất. Đồng thời, thay mặt lãnh đạo Đảng, Nhà nước, Thủ tướng trân trọng cảm ơn những tấm lòng hảo tâm, sự sẻ chia của cả cộng đồng với bà con vùng bão lũ, với tinh thần phát triển sản xuất kinh doanh luôn đi cùng với trách nhiệm xã hội.

Theo Thủ tướng, những ngày qua, đồng bào các tỉnh miền Trung nước ta đã phải gồng mình, chống chọi với thiên tai, bão lũ, gây ra thiệt hại rất nặng nề về người và tài sản; sắp tới lại tiếp tục phải đối phó với cơn bão số 13 đang mạnh lên ngoài Biển Đông. Với truyền thống "tương thân, tương ái", "tình dân tộc, nghĩa đồng bào" và tinh thần "ai có gì giúp nấy, ai có công giúp công, ai có của giúp của, ai có nhiều giúp nhiều, ai có ít giúp ít, thuận lợi ở đâu thì giúp ở đó", Thủ tướng tiếp tục kêu gọi cộng đồng doanh nghiệp, đồng bào và chiến sĩ cả nước tiếp tục đồng hành, chung tay ủng hộ, chia sẻ mất mát, tiếp thêm động lực để người dân vùng thiên tai, bão lũ kiên cường, vững vàng trước khó khăn, sớm ổn định lại cuộc sống và khôi phục sản xuất kinh doanh.

Thủ tướng cho rằng, Hội chợ mùa Thu lần thứ nhất khép lại bằng những con số ấn tượng, truyền cảm hứng, tạo động lực và hiệu ứng lan tỏa tích cực. Để tiếp tục phát huy những kết quả đã đạt được, Thủ tướng đề nghị trên cơ sở kết quả của Hội

chợ lần này, Bộ Công thương chủ động xây dựng mô hình tổ chức Hội chợ mùa Thu thường niên chuyên nghiệp, hiện đại, hiệu quả và khẩn trương đề xuất phương án để tổ chức thành công Hội chợ mùa Xuân lần thứ nhất năm 2026. Các Bộ, ngành, cơ quan, đơn vị, địa phương phát huy các cơ hội, cam kết, thỏa thuận được hình thành tại Hội chợ; chuyển hóa kết quả giao thương thành dự án, sản phẩm cụ thể, thiết thực và hiệu quả cho đời sống nhân dân và phát triển kinh tế - xã hội của đất nước. Các hiệp hội ngành hàng, cộng đồng doanh nghiệp tiếp tục đổi mới tư duy, nỗ lực sản xuất kinh doanh khẳng định giá trị của thương hiệu Việt Nam, vừa đóng góp cho phát triển kinh tế - xã hội của đất nước, vừa thể hiện trách nhiệm với cộng đồng, đặc biệt có những hỗ trợ kịp thời, thiết thực đối với đồng bào vùng thiên tai, bão lũ.

Cùng với đó, các đối tác, tổ chức quốc tế tiếp tục đồng hành cùng Việt Nam trong hợp tác thương mại, đầu tư, chuyển giao công nghệ, đào tạo nguồn nhân lực, phát triển xanh, phát triển số và phát triển bền vững; cùng nhau mở rộng không gian hợp tác, vì hòa bình, thịnh vượng và phát triển chung trên toàn thế giới. Với những thành công đã đạt được, Thủ tướng tin tưởng, những kết nối hợp tác, những ý tưởng sáng tạo và những sản phẩm mang dấu ấn Việt Nam sẽ tiếp tục được vun đắp, mở rộng, trở thành nguồn lực mới cho sự tăng trưởng và hội nhập của đất nước ta.

Theo BTC, Hội chợ thu hút trung bình 100.000 lượt khách/ngày, cao nhất trong các sự kiện xúc tiến thương mại trong nước. Quy mô và lượng khách tham quan vượt xa các kỳ hội chợ trước, thể hiện sức hút mạnh mẽ của sản phẩm Việt và niềm tin của người tiêu dùng vào hàng hóa trong nước. Hoạt động giao thương, mua bán diễn ra sôi động, doanh thu trung bình đạt 300 triệu đồng/gian hàng tiêu chuẩn/10 ngày, tổng doanh thu trực tiếp gần 1.000 tỉ đồng, trong đó khu gian hàng địa phương đạt 50 tỉ đồng. Tổng giá trị giao dịch, hợp đồng và biên bản ghi nhớ (MoU) đạt gần 5.000 tỉ đồng, riêng khu địa phương đạt gần 500 tỉ đồng. Những con số này cho thấy Hội chợ không chỉ là nơi quảng bá sản phẩm mà còn là "sàn giao dịch thực chất", giúp doanh nghiệp tìm kiếm đối tác, mở rộng chuỗi cung ứng và phát triển thị trường xuất khẩu.

Cũng theo BTC, tính đến nay, chương trình quyên góp ủng hộ đồng bào miền Trung bị ảnh hưởng bão lũ do Thủ tướng Chính phủ phát động tại Lễ khai mạc đã thu được khoảng 316 tỉ đồng trong những ngày qua từ các doanh nghiệp, tập đoàn nhà nước, doanh nghiệp tư nhân, thể hiện tinh thần trách nhiệm xã hội, sẻ chia của cộng đồng doanh nghiệp Việt Nam. ■

Giải mã bí ẩn từ lòng đất của kinh đô ngàn năm

● **Bài, ảnh: HÀ AN**

Ngày 4.11, tại Bảo tàng Lịch sử Quốc gia, Viện Khảo cổ tổ chức Hội thảo quốc tế "Khu di tích Hoàng thành Thăng Long - Thành tựu và vấn đề đặt ra sau 15 năm nghiên cứu (2011-2025)".

Sự kiện nhằm tổng kết, đánh giá những kết quả nổi bật của dự án "Chỉnh lý, nghiên cứu, đánh giá giá trị và lập hồ sơ khoa học khu di tích Hoàng thành Thăng Long", công trình khoa học trọng điểm do Viện Nghiên cứu Kinh thành (nay là Viện Khảo cổ học) chủ trì thực hiện trong suốt 15 năm qua.

Di sản từ những "mảnh vỡ"

Từng là trung tâm chính trị, kinh tế, văn hóa của đất nước qua nhiều triều đại, Hoàng thành Thăng Long hiện chỉ còn lại những dấu tích "vàng son" dưới lòng đất. Trước kho tàng khảo cổ vô giá ấy, Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam đã giao cho Viện Nghiên cứu Kinh thành nhiệm vụ nghiên cứu, chỉnh lý và lập hồ sơ khoa học cho khu di tích đặc biệt này.

Từ năm 2011 đến nay, các nhà khoa học đã thực hiện một khối lượng công việc đồ sộ, đạt được nhiều thành tựu mang tính đột phá, góp phần giải mã những tầng lớp bí ẩn dưới lòng đất Hoàng thành Thăng Long, tạo cơ sở khoa học cho việc phục dựng, bảo tồn và quảng bá di sản thế giới mang giá trị ngàn năm. Theo PGS.TS Bùi Minh Trí, nguyên Viện trưởng Viện Nghiên cứu Kinh thành, Chủ nhiệm Dự án Chỉnh lý Hoàng thành Thăng Long, những phát hiện khảo cổ tại khu 18 Hoàng Diệu và khu vực xây dựng Nhà Quốc hội đã làm thay đổi căn bản nhận thức về kinh đô xưa.

Hiện vật được khai quật tại Hoàng thành Thăng Long

Tại đây, các nhà khảo cổ đã tìm thấy 53 dấu tích nền móng công trình, 7 móng tường bao và 6 giếng nước, minh chứng thuyết phục cho sự tồn tại của Kinh đô Thăng Long hoa lệ dưới triều Lý. Phát hiện này được xem là một trong những thành tựu lớn nhất của khảo cổ học Việt Nam hiện đại, góp phần giúp Hoàng thành Thăng Long được UNESCO vinh danh là Di sản Văn hóa Thế giới năm 2010. Tuy nhiên, dù đã xác định được các nền móng, vật liệu và ngói lợp, hình thái tổng thể của kiến trúc cung điện thời Lý vẫn là bí ẩn lớn. Trong bối cảnh đó, giai đoạn 2011-2014, Viện Nghiên cứu Kinh thành tiếp tục khai quật, nghiên cứu và đã thiết lập bản vẽ tổng thể mặt bằng kiến trúc cung điện thời Lý, bước đầu hé lộ quy mô và bố cục của Hoàng cung xưa.

Dựa trên bốn nguồn tư liệu khảo cổ học, mô hình kiến trúc, minh văn và đối sánh với cung điện cổ ở Trung Quốc, Nhật Bản, Hàn Quốc, Viện đã giải mã được kỹ thuật "đấu củng": Cấu trúc đỡ mái phức tạp, tinh xảo, thể hiện trình độ xây dựng bậc thầy của người Việt thời Lý. Thành quả này giúp Viện phục dựng hình thái kiến trúc cung điện thời Lý bằng công nghệ 3D vào năm 2014, một cột mốc quan trọng trong nghiên cứu di sản. Việc giải mã thành công kiến trúc cung điện thời Lý được xem là một trong những phát hiện lớn nhất của hành trình 15 năm nghiên cứu di sản Hoàng thành Thăng Long. Giai đoạn 2015-2020, Viện tiếp tục nghiên cứu phục dựng tổng thể hình thái kiến trúc Hoàng thành Thăng Long. Kết quả cho thấy, khu cung điện thời Lý gồm 64 công trình, trong đó có 38 kiến trúc cung điện, hành lang, 26 kiến trúc lục giác, cùng hệ thống tường bao, cổng, đường đi… Bức tranh toàn cảnh ấy tái hiện một Hoàng cung nguy nga, tráng lệ, sánh ngang với các cung điện lớn ở châu Á.

Các nhà khoa học tham quan mô hình phỏng dựng kiến trúc Điện Kính Thiên

Đặc biệt, năm 2022-2023, Viện Nghiên cứu Kinh thành đã hoàn thành chương trình nghiên cứu giải mã, phục dựng 3D hình thái kiến trúc điện Kính Thiên, tòa chính điện quan trọng nhất trong Cấm thành Thăng Long thời Lê sơ. Đây là tòa điện xây dựng trên cấp nền cao, phía trước có thềm bậc đá chạm rồng. Trên thềm điện có lan can đá bao quanh kiến trúc gỗ được sơn son màu đỏ sặc sỡ. Kiến trúc có quy mô to lớn, gồm 9 gian (7 gian 2 chái), diện tích lớn khoảng 1.188m², chiều ngang có 10 cột, chiều dọc có 6 cột, tổng cộng có 60 cột gỗ, thuộc loại kiến trúc đấu củng, trùng diêm, trên mái lợp ngói rồng men vàng đặc sắc và được trang trí bằng các tượng đầu rồng vươn cao lên trời, biểu tượng của quyền lực và vẻ đẹp tinh xảo trong nghệ thuật kiến trúc cung đình Việt Nam.

Hướng tới "bảo tàng sống" của di sản

Không chỉ dừng ở kiến trúc, các nhà khoa học còn dày công nghiên cứu đời sống trong Hoàng cung Thăng Long qua hàng vạn di vật khảo cổ. Theo PGS.TS Bùi Minh Trí, việc chỉnh lý, phân loại di vật, những "mảnh vỡ của lịch sử" là thách thức lớn, đòi hỏi sự tỉ mỉ và kiên trì.

Từ hàng nghìn mẫu vật, Viện đã xác định được hệ thống đồ gốm sứ cao cấp thời Lý, cho thấy kỹ thuật chế tác tinh xảo, đạt đến trình độ ngang tầm với đồ sứ Trung Hoa thời Tống. Phát hiện này khẳng định nghề chế tác đồ sứ ở Việt Nam đã hình thành và phát triển rực rỡ từ thế kỷ XI. Các nghiên cứu về đồ gốm phế thải, dụng cụ sản xuất còn giúp xác định sự tồn tại của lò quan Thăng Long, nơi chuyên chế tác đồ dùng phục vụ cung đình suốt gần 600 năm, từ thời Lý, Trần, Lê sơ đến Mạc. Đặc biệt, qua phân tích các hiện vật có minh văn chữ Hán, Viện đã làm sáng tỏ giá trị lịch sử của các cung điện Trường Lạc và Thừa Hoa, nơi ở của các Hoàng Thái hậu dưới triều Lê.

Ngoài ra, việc nghiên cứu các sưu tập đồ sứ ngoại nhập cho thấy Thăng Long từng là trung tâm giao lưu thương mại, văn hóa sôi động. Nhiều hiện vật có nguồn gốc từ Tây Á, Trung Quốc, Nhật Bản, Hàn Quốc, được đưa đến qua đường ngoại giao và thương mại. Viện cũng hợp tác với các chuyên gia quốc tế để xác định niên đại, nguồn gốc các đồ sứ quý hiếm từ những lò nổi tiếng như Định, Diệu Châu, Long Tuyền, Cảnh Đức Trấn..., góp phần minh chứng cho mối quan hệ giao lưu kinh tế - văn hóa rộng mở của kinh đô Thăng Long trong lịch sử.

"Khu di tích Hoàng thành Thăng Long được coi là một hình mẫu về quá trình tiến hóa không hề đứt đoạn của nghệ thuật kiến trúc, quy hoạch đô thị, một bảo tàng sống về cách thức mà các triều đại nối tiếp nhau tác động lên kiểu dáng kiến trúc của một kinh đô. Những phát hiện khảo cổ học dưới lòng đất cho chúng ta một cái nhìn xuyên thời gian để thấy sự phát triển của kỹ thuật xây dựng qua các triều đại, như kỹ thuật làm nền móng theo cách của người Việt trong điều kiện nền đất yếu, trong "vùng trũng sông Hồng". Cách quy hoạch đô thị khoa học trong không gian môi trường địa lý có nhiều hệ thống ao hồ và sông ngòi. Nhiều kỹ thuật xây dựng các công trình kiến trúc gỗ, nhiều loại ngói đặc sắc dùng để lợp và trang trí mái kiến trúc cung điện xưa được tìm thấy tại di tích cho ta thấy những ấn tượng sâu sắc về trình độ kỹ thuật và sự phát triển đỉnh cao của nghệ thuật tạo hình, cách biểu đạt văn hóa mang đậm tính triết lý phương Đông qua nhiều thế kỷ", PGS.TS Bùi Minh Trí nhận định.

Hội thảo "Khu di tích Hoàng thành Thăng Long - Thành tựu và vấn đề đặt ra sau 15 năm nghiên cứu (2011-2025)" không chỉ là dịp tổng kết một chặng đường nghiên cứu khoa học đáng tự hào, mà còn mở ra hướng đi mới cho bảo tồn di sản. Thay vì chỉ dừng lại ở việc "ngợi ca giá trị di sản", các nhà khoa học cho rằng đã đến lúc cần một chiến lược đầu tư toàn diện và đột phá hơn, tiếp tục nghiên cứu chuyên sâu, phục dựng di sản dựa trên cơ sở khoa học xác thực, từng bước biến Hoàng thành Thăng Long trở thành "Bảo tàng sống" về lịch sử, văn hóa của kinh đô ngàn năm. ■

NGHỆ THUẬT MÚA TRONG KỶ NGUYÊN SỐ:

Hài hòa trí tuệ công nghệ và tâm hồn văn hóa Việt

● **TRUNG DŨNG**

Giữa làn sóng chuyển đổi số toàn cầu, nghệ thuật múa Việt Nam đang bước vào hành trình đổi mới sâu sắc. Trí tuệ nhân tạo, thực tế ảo, cảm biến chuyển động và công nghệ trình chiếu 3D không còn chỉ là công cụ hỗ trợ, mà đã trở thành người bạn đồng hành trong sáng tạo. Mỗi bước nhảy, mỗi động tác hình thể giờ đây có thể được mô phỏng, lưu trữ và tái hiện trong không gian số - mở ra biên độ thẩm mỹ mới, nơi nghệ sĩ Việt vừa giữ gìn hồn cốt văn hóa dân tộc, vừa hòa mình vào nhịp điệu công nghệ của thời đại.

Mở rộng khả năng sáng tạo

Trong hơn một thập kỷ qua, nghệ thuật múa Việt Nam đã chứng kiến sự chuyển mình mạnh mẽ theo hướng đa phương tiện và hiện đại. Sự xuất hiện của công nghệ kỹ thuật số, đặc biệt là trí tuệ nhân tạo (AI), đã mở ra những chiều kích thẩm mỹ mới, giúp nghệ sĩ khám phá những phương thức biểu đạt đa dạng và đột phá.

Tại Hội thảo *Phát triển nghệ thuật trong bối cảnh toàn cầu hóa và chuyển đổi số: Kinh nghiệm quốc tế và bài học cho Việt Nam* vừa diễn ra, ThS Nguyễn Thị Thanh Hoa (Trường Đại học Kiến trúc TP.HCM) nhận định: Nếu như trước đây sân khấu múa Việt Nam chủ yếu dựa vào ngôn ngữ cơ thể, âm nhạc và ánh sáng truyền thống, thì nay công nghệ trình chiếu 3D, cảm biến chuyển động (motion capture), thực tế ảo (VR) và AI đang từng bước được ứng dụng trong sáng tác, biểu diễn và giảng dạy.

Nhiều biên đạo trẻ đã mạnh dạn thử nghiệm việc tích hợp AI vào quá trình sáng tác, đặc biệt trong khâu thiết kế và cấu trúc chuyển động. Một số tác phẩm sử dụng phần mềm máy học để mô phỏng động tác, phân tích nhịp điệu, từ đó hỗ trợ biên đạo tạo nên tiết tấu và bố cục động tác mới. Tiêu biểu là dự án phim múa *Inter-3D* (2023) do nghệ sĩ Chinh Ba thực hiện, ứng dụng kỹ thuật volumetric capture và scanning skin A-pose cùng phần mềm Lumigrade để phân tích chuyển động đa chiều và lưu trữ ngôn ngữ hình thể.

Công nghệ trình chiếu kỹ thuật số và mô phỏng ảo 3D còn giúp biên đạo thử nghiệm các phông cảnh sân khấu trong môi trường mô phỏng, xác định bố cục ánh sáng, vị trí chuyển động và hiệu ứng không gian trực quan trước khi dàn dựng thật. Nếu trước đây sân khấu múa chủ yếu được thiết kế "cứng" - sử dụng mô hình, phông nền vật lý và đạo cụ thật - thì nay, nhiều biên đạo đã chuyển sang phông cảnh 3D, màn chiếu LED và kỹ xảo ánh sáng hiện đại.

Tiêu biểu có thể kể đến các chương trình nghệ thuật chào mừng Cách mạng Tháng Tám và Quốc khánh 2.9.2025 như: *80 năm hành trình Độc lập - Tự do - Hạnh phúc, Sao Độc lập, Việt Nam trong tôi, Hà Nội - Sáng mãi khát vọng Việt Nam*... Các phông cảnh chuyển động linh hoạt - từ thiên nhiên, làng quê, đô thị đến không gian siêu thực - được thiết kế phù hợp với từng tuyến chuyển động của nghệ sĩ, góp phần tăng hiệu ứng thị giác và cảm xúc cho toàn bộ tác phẩm.

Ứng dụng công nghệ đã giúp giảm chi phí dàn dựng vật lý, đồng thời giúp múa Việt Nam bắt nhịp với xu hướng trình diễn công nghệ cao trên thế giới. Không gian sân khấu trở nên linh hoạt, sống động và có chiều sâu hơn, mang lại trải nghiệm thị giác phong phú cho khán giả, đồng thời mở rộng khả năng biểu đạt cảm xúc của nghệ sĩ.

Bên cạnh đó, công nghệ còn mở ra hướng đi mới trong việc lưu trữ và quảng bá tác phẩm múa. Việc số hóa các điệu múa truyền thống đang được triển khai như một giải pháp bảo tồn và giáo dục thế hệ trẻ. Nhờ đó, múa Việt Nam không chỉ được "lưu giữ" mà còn "sống lại" trong không gian số.

Chuyển đổi tư duy để múa Việt Nam phát triển xứng tiềm năng

Múa là sự rung động, là năng lượng sống, là tương tác trực tiếp giữa nghệ sĩ và khán giả. Cảm xúc, sự ngẫu hứng và tinh thần văn hóa là những yếu tố mà công nghệ chưa thể thay thế. Vì vậy, người nghệ sĩ cần làm chủ công nghệ, dung hòa giữa trí tuệ số và tâm hồn văn hóa, để AI trở thành cánh tay nối dài của tư duy thẩm mỹ - chứ không phải công cụ thay thế con người.

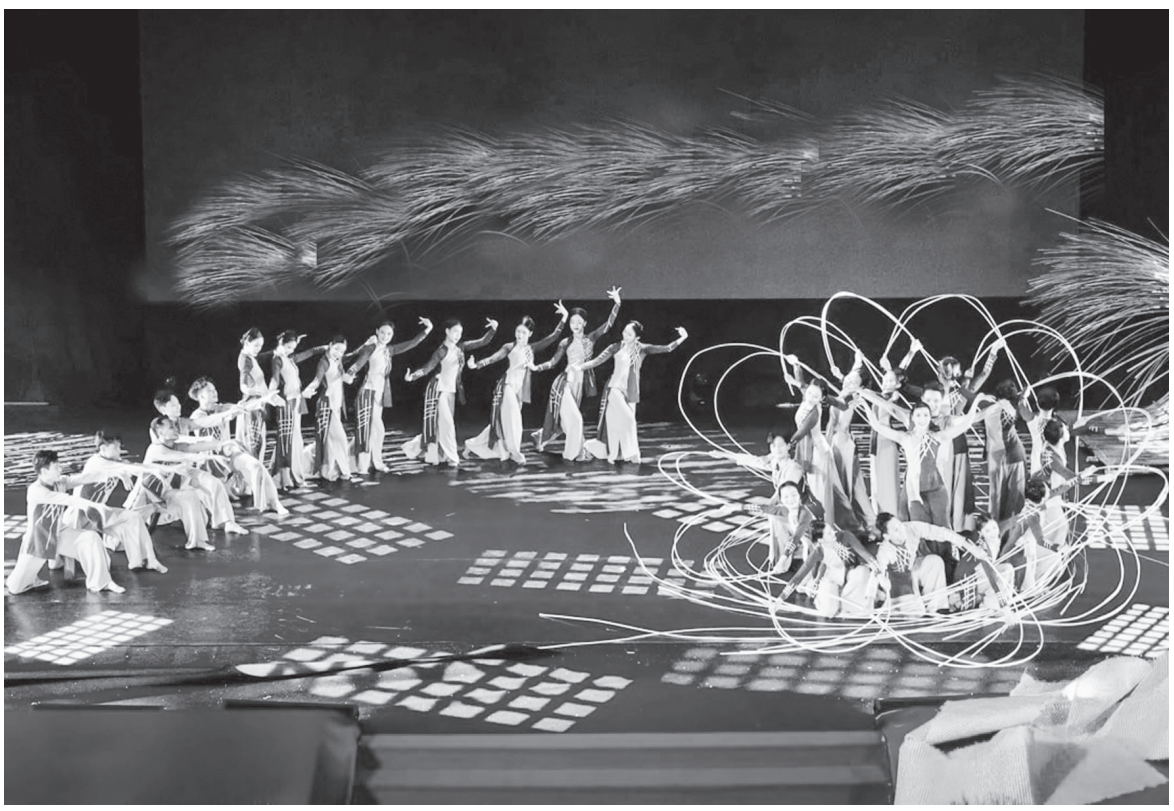
Theo các chuyên gia, để nghệ thuật múa Việt Nam phát triển tương xứng với tiềm năng, cần chuyển đổi tư duy toàn diện: Coi múa là một ngành công nghiệp văn hóa sáng tạo, đồng thời sớm ban hành Chiến lược phát triển nghệ thuật múa quốc gia với tầm nhìn dài hạn. Bên cạnh đó, cần đẩy mạnh việc chuyển thể múa dân gian, múa tín ngưỡng thành tác phẩm sân khấu đương đại hoặc sản phẩm du lịch văn hóa như *Tinh hoa Bắc Bộ, Ký ức Hội An,* kết hợp ứng dụng công nghệ AR/VR để tiếp cận công chúng trẻ.

Một trong những vấn đề nổi cộm hiện nay là sự thiếu hụt hạ tầng công nghệ. Phần lớn các đơn vị nghệ thuật và cơ sở đào tạo trong nước vẫn thiếu trang thiết bị, nhân lực kỹ thuật và nền tảng dữ liệu cần thiết để ứng dụng AI một cách hiệu quả. Hạn chế về năng lực công nghệ khiến quá trình sáng tạo còn phụ thuộc thủ công, manh mún, trong khi thiếu hiểu biết liên ngành giữa nghệ thuật và công nghệ làm cho nhiều thử nghiệm vẫn mang tính tự phát, chưa đạt hiệu quả và tính ứng dụng cao.

Do đó, cần tập trung nâng cấp hạ tầng công nghệ và đào tạo nhân lực liên ngành tại các đơn vị nghệ thuật, đồng thời sớm xây dựng khung pháp lý về bản quyền và quyền tác giả trong các tác phẩm được đồng sáng tạo cùng AI.

ThS Nguyễn Thị Phương Lan (Viện Văn hóa, Nghệ thuật, Thể thao và Du lịch Việt Nam) cho rằng: Chuyển đổi số trong nghệ thuật múa cần được xem là một chiến lược quốc gia. Ba hướng ưu tiên gồm: (1) Số hóa di sản múa truyền thống bằng công nghệ volumetric capture và 3D scanning, xây dựng thư viện số về múa Việt Nam; (2) Phát triển nền tảng số (Digital Dance Platform) cho phép lưu trữ, chia sẻ, trình chiếu và bán vé trực tuyến các sản phẩm múa; (3) Khuyến khích sáng tác phim múa số hóa, nghệ thuật trình diễn kết hợp công nghệ, tạo ra trải nghiệm mới cho khán giả.

Nghệ thuật múa Việt Nam đang đứng trước ngưỡng phát triển mới - nơi di sản gặp gỡ công nghệ, truyền thống đối thoại cùng toàn cầu, sáng tạo trở thành động lực của văn hóa. Trong bối cảnh toàn cầu hóa và chuyển đổi số, thách thức trong bảo tồn là hiện hữu, nhưng đồng thời cũng là cơ hội để múa Việt Nam khẳng định vị thế trên bản đồ nghệ thuật thế giới. ■

Nghệ thuật múa Việt Nam dần phát triển theo hướng đa phương tiện và hiện đại **Ảnh: ITN**

Nhiều tỉnh, thành phố sẽ chiếu miễn phí *Mưa đỏ*

Nhân dịp LHP Việt Nam lần thứ XXIV, bộ phim *Mưa đỏ* sẽ được trình chiếu miễn phí tại nhiều tỉnh, thành phố từ ngày 15-20.11.2025, nhằm tiếp tục lan tỏa sức hút của tác phẩm điện ảnh về đề tài chiến tranh cách mạng. Chương trình do Cục Điện ảnh chủ trì, phối hợp Trung tâm Chiếu phim quốc gia, các Sở VHTTDL, Sở VHTT địa phương cùng các đơn vị liên quan thực hiện. Các buổi chiếu sẽ diễn ra tại Hà Nội, Bắc Ninh, Hải Phòng, Quảng Ninh, Huế, Đà Nẵng, Đắk Lắk, Cần Thơ, TP Hồ Chí Minh - mỗi địa phương một suất, nhằm mang tinh thần yêu nước đến gần hơn với công chúng trên khắp cả nước.

Bộ phim *Mưa đỏ* do NSƯT Đặng Thái Huyền đạo diễn, tái hiện 81 ngày đêm khốc liệt bảo vệ Thành cổ Quảng Trị qua lăng kính điện ảnh hiện đại, giàu cảm xúc và chiều sâu tư tưởng. Ra mắt dịp kỷ niệm 80 năm Cách mạng Tháng Tám và Quốc khánh 2.9, phim đã lập kỷ lục doanh thu phòng vé cao nhất lịch sử điện ảnh Việt Nam. Ngoài *Mưa đỏ,* Tuần phim còn có 18 bộ phim truyện điện ảnh khác như: *Vầng trăng thơ ấu; Đào, Phở và Piano; Mùi cỏ cháy; Hồng Hà nữ sĩ; Bình minh đỏ; Hoa nhài; Người trở về; Truyền thuyết Quán Tiên; Ngã ba Đồng Lộc; Hà Nội 12 ngày đêm; Nhà tiên tri; Tôi thấy hoa vàng trên cỏ xanh; Những người viết huyền thoại; Sống cùng lịch sử; Chim vành khuyên; Vợ chồng A Phủ; Sao tháng Tám; Vĩ tuyến 17 ngày và đêm...*

HỒNG HẠNH

Lan tỏa "Cảm hứng Việt", khơi dậy sức mạnh mềm dân tộc

● THẢO NGUYÊN

Tối 6.11, tại Nhà hát Hồ Gươm (Hà Nội) sẽ diễn ra Lễ tổng kết và trao Giải Báo chí toàn quốc *Vì sự nghiệp phát triển Văn hóa Việt Nam* lần thứ Ba. Lễ Tổng kết và trao giải sẽ được truyền hình trực tiếp trên kênh VTV1 Đài Truyền hình Việt Nam. Mùa giải năm nay ghi dấu ấn đặc biệt với việc thay đổi tên gọi mang tầm vóc mới. Đặc biệt, hạng mục "Cảm hứng Việt", biểu trưng cho sức mạnh mềm và tinh thần sáng tạo Việt Nam trong thời kỳ mới, lần đầu tiên được Ban Tổ chức lựa chọn và trao cho các cơ quan báo chí, kênh truyền thông mạng xã hội và cá nhân có thành tích xuất sắc vì sự nghiệp phát triển VHTTDL.

Với hơn một nghìn tác phẩm dự thi từ khắp mọi miền, mùa giải năm nay đã khẳng định uy tín, vị thế của báo chí như một lực lượng tiên phong đồng hành cùng sự nghiệp chấn hưng và phát triển văn hóa Việt Nam.

Một mùa giải sôi động và tầm cỡ

Sau hai mùa tổ chức thành công, Giải Báo chí toàn quốc *Vì sự nghiệp phát triển Văn hóa Việt Nam* lần thứ Ba tiếp tục lan tỏa mạnh mẽ trong giới báo chí cả nước.

Trưởng ban Nghiệp vụ và Truyền thông (Hội Nhà báo Việt Nam) Trần Thái Sơn cho biết, chỉ trong gần 4 tháng phát động, tính đến hết ngày 10.8.2025 (theo dấu bưu điện), Ban Thư ký - Tổng hợp Giải đã nhận được 1.040 tác phẩm gửi dự thi từ hầu hết các cơ quan báo chí Trung ương và địa phương. Các tác phẩm được đăng, phát trên năm loại hình báo chí: Báo in, báo điện tử, phát thanh, truyền hình và ảnh báo chí, trong giai đoạn từ 16.6.2024 đến 31.7.2025. Công tác tiếp nhận, sàng lọc và tổng hợp được tiến hành nghiêm túc, chính xác, đúng tiến độ. Kết quả, Ban Thư ký - Tổng hợp đã rà soát và sơ loại 113 tác phẩm, đưa 927 tác phẩm đủ điều kiện vào vòng sơ khảo, gồm: 223 tác phẩm báo in, 385 báo điện tử, 45 phát thanh, 103 truyền hình và 171 ảnh báo chí.

Các tiểu ban chuyên môn tiến hành thẩm định độc lập, công tâm, lựa chọn 122 tác phẩm xuất sắc nhất vào vòng chung khảo (ngày 10.10). Đây là con số ấn tượng đối với một giải báo chí chuyên ngành, nhất là trong bối cảnh các cơ quan báo chí đang tinh gọn bộ máy. Số lượng và chất lượng tác phẩm năm nay cho thấy sự quan tâm sâu sắc của đội ngũ người làm báo đối với lĩnh vực văn hóa, thể thao, du lịch và gia đình.

Giải năm nay mang tên gọi mới: *Giải Báo chí toàn quốc "Vì sự nghiệp phát triển Văn hóa Việt Nam"*. Việc đổi tên không chỉ thể hiện tinh thần đổi mới, mà còn phản ánh tầm nhìn chiến lược của ngành Văn hóa, Thể thao và Du lịch trong giai đoạn phát triển mới. Tên gọi *Vì sự nghiệp phát triển Văn hóa Việt Nam* nhấn mạnh vai trò trung tâm của văn hóa - nền tảng tinh thần của xã hội, vừa là mục tiêu, vừa là động lực cho phát triển bền vững đất nước. Đây cũng là thông điệp khẳng định quyết tâm đưa văn hóa trở thành sức mạnh nội sinh, lan tỏa giá trị Việt trong thời kỳ hội nhập sâu rộng.

Ủy viên dự khuyết Ban Chấp hành Trung ương Đảng, Thứ trưởng Thường trực Bộ VHTTDL Lê Hải Bình, Trưởng BTC Giải nhận định: Tên gọi mới ngắn gọn, súc tích, ấn tượng nhưng bao quát được đặc trưng của một Bộ đa ngành, đa lĩnh vực trong bối cảnh mới. "Đảng và Nhà nước luôn dành sự quan tâm đặc biệt tới phát triển văn hóa thông qua việc ban hành nhiều nghị quyết quan trọng. Hiện Bộ VHTTDL đang dự thảo Nghị quyết của Bộ Chính trị về chấn hưng và phát triển văn hóa Việt Nam trong kỷ nguyên mới. Khi được ban hành, Nghị quyết sẽ tạo động lực mạnh mẽ để thúc đẩy văn hóa Việt Nam phát triển, đồng thời là chất liệu quý để báo chí tiếp tục đồng hành vì sự nghiệp văn hóa nước nhà", Thứ trưởng Lê Hải Bình nhấn mạnh.

Một điểm nhấn nổi bật của mùa giải lần thứ Ba là sự ra đời của hạng mục đặc biệt *Cảm hứng Việt* - Một giải thưởng vinh danh cho các cơ quan báo chí, kênh truyền thông mạng xã hội, cá nhân đã có nhiều sản phẩm nghệ thuật và truyền thông tạo được hiệu ứng lan tỏa mạnh mẽ trong cộng đồng, góp phần quảng bá giá trị văn hóa Việt Nam, truyền cảm hứng sống tích cực, khơi dậy niềm tự hào dân tộc và tinh thần nhân ái, sáng tạo của con người Việt Nam trong năm 2025.

Theo BTC, 2025 là năm ghi dấu nhiều cột mốc lịch sử quan trọng của đất nước. Hòa cùng dòng chảy ấy, nhiều cơ quan báo chí đã chủ động xây dựng nhiều sản phẩm nghệ thuật và chương trình truyền thông có sức ảnh hưởng sâu rộng, quảng bá giá trị văn hóa Việt Nam đến công chúng trong và ngoài nước. *Cảm hứng Việt* - vì thế được xem là biểu trưng cho sức mạnh mềm văn hóa Việt Nam - sức mạnh chạm tới trái tim, khơi dậy khát vọng, niềm tin và tinh thần Việt trong kỷ nguyên mới. BTC sẽ trao 6 giải thưởng *Cảm hứng Việt* cho các tập thể và cá nhân có đóng góp nổi bật, tạo dấu ấn tích cực trong việc lan tỏa giá trị Việt, góp phần khẳng định vị thế văn hóa Việt Nam trên trường quốc tế.

Phó Thủ tướng Lê Thành Long và Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng trao giải Nhất, Giải báo chí toàn quốc "Vì sự nghiệp phát triển Văn hóa, Thể thao và Du lịch" (nay là "Vì sự nghiệp phát triển Văn hóa Việt Nam") lần thứ Hai, năm 2024

"Đảng và Nhà nước luôn dành sự quan tâm đặc biệt tới phát triển văn hóa thông qua việc ban hành nhiều nghị quyết quan trọng. Hiện Bộ VHTTDL đang dự thảo Nghị quyết của Bộ Chính trị về chấn hưng và phát triển văn hóa Việt Nam trong kỷ nguyên mới. Khi được ban hành, Nghị quyết sẽ tạo động lực mạnh mẽ để thúc đẩy văn hóa Việt Nam phát triển, đồng thời là chất liệu quý để báo chí tiếp tục đồng hành vì sự nghiệp văn hóa nước nhà."

(Thứ trưởng Thường trực LÊ HẢI BÌNH, Trưởng BTC Giải)

Ngày hội của những người làm báo vì văn hóa Việt Nam

Nhà báo Lê Quốc Minh, Chủ tịch Hội Nhà báo Việt Nam, Chủ tịch Hội đồng Chung khảo đánh giá: "Năm nay, Giải Báo chí của Bộ VHTTDL đã được nâng lên một cấp độ mới cả về quy mô lẫn chất lượng. Hơn 1.000 tác phẩm dự thi cho thấy sự hưởng ứng tích cực của giới báo chí cả nước. Các tác phẩm tham dự thể hiện chiều sâu nội dung, phản ánh nhiều vấn đề lớn của ngành như chính sách văn hóa, xây dựng văn hóa gia đình, vai trò của văn hóa trong kỷ nguyên số…".

Nhiều tác phẩm không dừng lại ở phản ánh, mà đi sâu phân tích, đề xuất giải pháp trong công tác bảo tồn di sản, phát triển công nghiệp văn hóa, gìn giữ đạo đức xã hội, cổ vũ tinh thần sáng tạo. Tất cả đều toát lên điểm chung - khẳng định vai trò định hướng của văn hóa trong sự phát triển bền vững của quốc gia.

Ông Nguyễn Anh Vũ, Tổng Biên tập Báo *Văn Hóa* (cơ quan thường trực của Giải), Phó Trưởng Ban Tổ chức cho biết: Sau ba mùa, Giải Báo chí toàn quốc *Vì sự nghiệp phát triển Văn hóa Việt Nam* đã từng bước khẳng định uy tín, tạo dấu ấn trong giới báo chí. Theo ông, mỗi mùa giải vừa là dịp tôn vinh những tác phẩm xuất sắc, vừa góp phần lan tỏa những giá trị tốt đẹp của văn hóa Việt Nam đến với công chúng. BTC đang tiếp tục hoàn thiện quy trình, đổi mới hình thức triển khai để các mùa giải ngày càng chuyên nghiệp, hấp dẫn và có sức lan tỏa sâu rộng hơn.

Tại lễ trao giải, BTC sẽ công bố các hạng mục cá nhân và tập thể ở 5 loại hình báo chí: Báo in, báo điện tử, phát thanh, truyền hình và báo ảnh. Mỗi loại hình gồm 1 giải Nhất, 3 giải Nhì, 5 giải Ba, 10 giải Khuyến khích; ngoài ra còn có 3 giải tập thể dành cho các cơ quan báo chí có nhiều tác phẩm nổi bật.

Lễ tổng kết và trao giải năm nay có sự tham dự của lãnh đạo Đảng, Nhà nước, các Bộ, Ban, ngành Trung ương, cùng đông đảo nhà báo, phóng viên, biên tập viên tiêu biểu từ khắp mọi miền. Sự kiện không chỉ là dịp vinh danh những đóng góp xuất sắc của báo chí đối với sự nghiệp phát triển văn hóa Việt Nam, mà còn là diễn đàn giao lưu, chia sẻ kinh nghiệm, lan tỏa cảm hứng sáng tạo - tiếp tục khẳng định báo chí là động lực tinh thần, đồng hành cùng công cuộc chấn hưng và phát triển nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc. ■

TỪ CHIẾN TRƯỜNG ĐẾN TRANG SÁCH:

Người Thầy khai sáng và di sản trí tuệ của một vị tướng

● KIỀU BÍCH HẬU

Từ chiến trường khốc liệt đến những trang sách khoa học, hành trình của Thượng tướng, Anh hùng LLVTND Nguyễn Huy Hiệu là minh chứng sống động cho sức mạnh của tri thức và lòng biết ơn. Người đã dẫn dắt, khơi dậy trong ông ngọn lửa học thuật và trách nhiệm lưu giữ lịch sử dân tộc chính là Thượng tướng, GS Hoàng Minh Thảo - người thầy mẫu mực của bao thế hệ sĩ quan. Câu chuyện đặc biệt ấy vừa là lời tri ân nhân Ngày Nhà giáo Việt Nam, vừa là bản hòa ca đẹp về tình thầy - nghĩa trò, về di sản trí tuệ, trung thực và cống hiến - những giá trị làm nên nhân cách người lính - người trí thức Việt Nam.

Hạt giống gieo trên chiến trường khốc liệt

Câu chuyện tri ân của Thượng tướng Nguyễn Huy Hiệu không khởi đầu từ giảng đường, mà từ chính hầm hào, trận địa khốc liệt trên chiến trường Bình Trị Thiên - Quảng Trị, nơi ông cùng đồng đội chiến đấu ròng rã suốt những năm tháng cam go nhất trong cuộc kháng chiến chống Mỹ.

Khi ấy, một cuốn sách quý với nhan đề *Tìm hiểu về tổ tiên ta đánh giặc* của tác giả Hoàng Minh đã trở thành "cẩm nang chiến thuật" không thể thiếu của người lính trẻ. Giữa những trận chiến ác liệt ở mặt trận B5 Quảng Trị, từ năm 1968-1975, chính những tư duy, bài học nghệ thuật quân sự được đúc kết từ truyền thống dân tộc trong cuốn sách ấy đã giúp đơn vị của ông tìm ra lời giải cho các chiến thuật phức tạp của đối phương, giành được những thắng lợi quan trọng, biến những trận đánh tưởng chừng bế tắc thành những "chiến lệ" quý giá.

Sau ngày đất nước thống nhất, khoảng những năm 1978-1980, Tướng Nguyễn Huy Hiệu trở lại học tập tại Học viện Cao cấp Quân sự (nay là Học viện Quốc phòng). Chính tại đây, ông mới có dịp tìm hiểu rõ hơn về tác giả của cuốn sách "gối ba lô" năm xưa.

Ông càng xúc động khi biết "Hoàng Minh" chính là bút danh của GS Hoàng Minh Thảo - khi đó là Giám đốc Học viện. Trong buổi gặp đầu tiên, ông bày tỏ lòng tri ân: "Chúng con đánh nhau ở chiến trường Bình Trị Thiên, cuốn sách của Thầy đã giúp chúng con rất nhiều về nghệ thuật quân sự. Chính nhờ cuốn sách ấy mà chúng con đánh thắng suốt gần 10 năm ở chiến trường B5 Quảng Trị".

Cũng trong những lần gặp gỡ ấy, GS Hoàng Minh Thảo đã đưa ra lời khuyên mang tính bước ngoặt, mở ra một con đường mới cho người học trò từng dày dạn chiến trận: "Cậu cần nghiên cứu và viết sách. Viết về tất cả những gì đã trải qua ở Quảng Trị, ở mặt trận B5 và chọn một số trận đánh làm *chiến lệ* để giảng trong các trường quân sự - để lưu giữ lịch sử và ký ức chiến đấu".

Nghe lời thầy, vị tướng trận mạc vẫn thấy lúng túng trước ngòi bút. Ông thật thà thưa: "Đi chiến đấu con làm tốt, nhưng viết sách thì khó lắm, con không viết được như Thầy đâu". GS mỉm cười và nhẹ nhàng tháo gỡ: "Cậu cứ mạnh dạn viết. Hãy đọc lại *Tìm hiểu về tổ tiên ta đánh giặc*. Khi viết, không cần câu chữ hoa mỹ - chỉ cần trung thực ghi lại mọi điều đã diễn ra. Viết đúng sự thật, khách quan. Sau đó gửi bản thảo tới NXB Quân đội, biên tập viên sẽ chỉnh lý, rồi in thành sách".

Nguyên tắc giản dị mà sâu sắc ấy đã giải phóng Tướng Hiệu khỏi áp lực ngôn từ, giúp ông tập trung trọn vẹn vào điều cốt lõi - sự thật và kinh nghiệm thực tiễn, hai yếu tố làm nên giá trị vĩnh bền của mọi công trình lịch sử.

Những tác phẩm của Thượng tướng Nguyễn Huy Hiệu

Đòn bẩy học thuật và sự tập trung tư duy

Sau khi hoàn thành khóa học, Tướng Nguyễn Huy Hiệu trở lại đảm nhiệm cương vị Sư trưởng Sư đoàn 320B (nay là Sư đoàn 390, Quân đoàn 12). Công việc chỉ huy cuốn ông vào guồng quay liên tục, khiến dự định viết sách tạm gác lại.

Đến giai đoạn 1987-1988, khi theo học chương trình Phó Tiến sĩ tại Học viện Quốc phòng, ông bước vào một bước ngoặt học thuật quan trọng. Luận án với đề tài sở trường "Tiến công trong đánh giặc" buộc Tướng Hiệu phải hệ thống hóa toàn bộ kiến thức thực tiễn chiến đấu bằng phương pháp nghiên cứu khoa học. Dưới sự hướng dẫn của GS Hoàng Minh Thảo cùng các giảng viên giàu kinh nghiệm, ông từng bước hình thành một tư duy tổng hợp: Chuyển hóa từ kinh nghiệm chiến trường sang luận giải khoa học, rồi quay trở lại thực tiễn chỉ huy.

Nền tảng học thuật vững chắc kết hợp với trải nghiệm chỉ huy tại Quân đoàn 1 (năm 1995) đã chuẩn bị cho ông tâm thế sẵn sàng bước vào con đường viết sách. Năm 1995, khi được bổ nhiệm làm Phó Tổng Tham mưu trưởng Quân đội Nhân dân Việt Nam, ông có cơ hội gặp gỡ GS thường xuyên hơn - khi ấy là Viện trưởng Viện Chiến lược, Bộ Quốc phòng. Dù công việc của Thầy vô cùng bận rộn, phụ trách nhiều lĩnh vực trọng yếu như quân huấn, giáo dục, nghiên cứu chiến lược và lịch sử quân sự, nhưng GS Hoàng Minh Thảo vẫn dặn dò học trò: "Bây giờ phải viết ngay, nếu không sau này sẽ không còn thời gian nữa. Hãy viết dần".

Năm 2008, GS Hoàng Minh Thảo tiếp tục nhắc nhở. Thượng tướng Nguyễn Huy Hiệu quyết định bắt đầu với lĩnh vực ông am hiểu nhất: Đối ngoại quốc phòng. Cuốn sách đầu tay *Một số vấn đề đối ngoại quốc phòng Việt Nam* ra đời từ đó. Khi đọc bản thảo, GS mỉm cười: "Cậu viết được đó!". Sách in 2.000 cuốn, phát hành hết ngay, tái bản hai lần với tổng số 6.000 cuốn. Thành công này khẳng định lời dạy của Thầy là chân lý: *Trung thực và giàu chất liệu thực tế chính là giá trị cốt lõi của tri thức*.

Từ kinh nghiệm viết sách đầu tiên, Tướng Hiệu đã đủ tự tin để đảm nhiệm một trọng trách lớn hơn - Chỉ đạo biên soạn *Sách Trắng Quốc phòng Việt Nam*. Ông trực tiếp chủ trì cùng Bộ Ngoại giao, vận dụng triệt để kinh nghiệm hệ thống hóa tư liệu, phối hợp biên tập chặt chẽ, giúp công trình quan trọng này đạt thành công vang dội, được công bố quốc tế, góp phần khẳng định uy tín và minh bạch của quốc phòng Việt Nam trên trường thế giới.

Cũng trong năm 2008, theo lời khuyên của Thầy, ông tiếp tục viết về chiến tranh cách mạng. Cuốn *Một thời Quảng Trị* (gồm 7 chương) ra đời sau 18 tháng miệt mài. Sách in 10.040 cuốn, phát hành hết trong 3 tháng, được tái bản và nối bản liên tục. Bản dịch tiếng Anh in 1.000 cuốn, tặng cho tùy viên quân sự các nước, thậm chí trao tận tay Tổng thống Mỹ Barack Obama.

Tổng cộng, Thượng tướng Nguyễn Huy Hiệu đã hoàn thành 10 công trình khoa học - 10 dấu mốc tri thức trải dọc hành trình từ chiến đấu - chỉ huy - đối ngoại - cứu nạn - khoa học quân sự - hậu chiến. Không dừng ở những công trình cá nhân, Thượng tướng Nguyễn Huy Hiệu còn vận dụng tri thức và phương pháp luận mà Thầy truyền dạy vào công tác huấn luyện, nghiên cứu và giáo dục quốc phòng. Ông trực tiếp chỉ đạo xây dựng tám chuyên đề đầu tiên về bồi dưỡng kiến thức quốc phòng; chỉ đạo Cục Quân huấn và Cục Nhà trường biên soạn các chương trình, tài liệu huấn luyện cho ba lực lượng: Bộ đội chủ lực, bộ đội địa phương và dân quân du kích - góp phần đưa tri thức quân sự vào đời sống thực tiễn của đất nước.

Hành trình từ người lính cầm súng đến Viện sĩ cầm bút của Thượng tướng Nguyễn Huy Hiệu vì thế không chỉ là câu chuyện của một cá nhân, mà còn là minh chứng sống động cho sức mạnh của tri thức, lòng trung thực và tinh thần cống hiến không ngừng nghỉ vì Tổ quốc. Đó cũng là lời tri ân sâu sắc gửi đến người Thầy - GS Hoàng Minh Thảo - người đã gieo vào tâm hồn học trò mình một hạt giống tri thức, để từ đó nảy nở thành một di sản tinh thần bền vững cho nền khoa học quân sự và văn hóa Việt Nam. ■

Lễ hội Ok Om Bok - Đua ghe Ngo 2025 diễn ra từ ngày 3 đến 5.11

Lễ hội Ok Om Bok - Đua ghe Ngo năm 2025 sẽ được tổ chức từ ngày 3-5.11 tại phường Phú Lợi và phường Sóc Trăng, TP Cần Thơ, với quy mô cấp thành phố. Lễ khai mạc diễn ra lúc 19h ngày 3.11 tại Quảng trường Bạch Đằng, mở đầu cho chuỗi hoạt động sôi nổi.

Điểm nhấn của lễ hội là Giải Đua ghe Ngo tổ chức trong hai ngày 4 và 5.11 trên sông Maspéro (đoạn giữa cầu Quay và cầu Cao), với khoảng 60 đội ghe Ngo nam, nữ trong và ngoài thành phố tranh tài ở các cự ly 1.000m và 1.200m.

Ngoài ra, Lễ Cúng Trăng - nghi thức tâm linh đặc trưng của người Khmer - sẽ được tổ chức vào 19h ngày 4.11 tại Chùa Khleang, kết hợp chương trình thả đèn nước (Lôiprotip) và diễu hành ghe Cà Hâu tối 3.11, tạo không gian lung linh, mang đậm sắc màu văn hóa - tín ngưỡng Nam Bộ. Trong khuôn khổ sự kiện, Hội chợ xúc tiến thương mại - sản phẩm OCOP và đặc sản vùng miền diễn ra từ 28.10 - 5.11 tại Khu đô thị 5A, quy tụ khoảng 400 gian hàng.

Lễ hội Ok Om Bok - Đua ghe Ngo 2025 do Sở VHTTDL TP Cần Thơ làm cơ quan thường trực BTC, phối hợp với Sở Dân tộc và Tôn giáo, Báo và Đài PT-TH Cần Thơ, cùng các Sở, ngành và chính quyền địa phương.

BÌNH THỦY

Vị ngọt tình quê Bảy Núi

● PHƯƠNG NGHI

Ở các phum, sóc vùng Bảy Núi (An Giang), mùa cốm dẹp là thời khắc vui lao động, đồng thời cũng là mùa đoàn viên. Trong tiếng chày giã nếp rộn vang, bà con cùng nhau giữ lửa truyền thống, kết nối gia đình và cộng đồng. Thức quà dân dã ấy, qua bao thế hệ, vẫn là biểu tượng của sự gắn bó, lòng hiếu thảo với tổ tiên ông bà và là niềm tự hào văn hóa phum sóc miền Tây Nam Bộ.

Hạt cốm thơm gắn kết bao thế hệ

Những ngày này, khi gió bấc tràn về, các phum, sóc vùng Bảy Núi lại rộn ràng vào mùa làm cốm dẹp. Từ sớm tinh mơ, những âm thanh quen thuộc của tiếng chày quết nếp đã rộn rã hòa cùng tiếng cười nói giòn tan bên bếp lửa hồng. Dưới mái nhà sàn đơn sơ, các mẹ, các chị quây quần bên nhau giã nếp, sàng cốm, vừa trò chuyện vừa gìn giữ hương vị văn hóa truyền thống đã gắn bó với bao thế hệ nơi miền đất đầy nắng và gió này.

Ông Chau Tích, ngụ ấp Tà On, xã Ô Lâm - người đã gần nửa thế kỷ gắn bó với nghề làm cốm dẹp kể lại: "Ngày xưa, làm cốm dẹp không phải là nghề, vì nhà nào cũng làm. Cứ đến mùa trăng tròn tháng mười, khắp phum sóc lại tưng bừng chuẩn bị Lễ hội Oóc Om Bóc, nhà nhà giã nếp để dâng cúng tổ tiên, cầu mong mưa thuận gió hòa, mùa màng tươi tốt. Đĩa cốm dẹp giản dị đã trở thành lễ vật thiêng liêng, biểu tượng của tình thân và văn hóa Khmer".

Ở xóm nhỏ ấp Vĩnh Thượng, xã An Cư, mùa làm cốm cũng là mùa của tiếng chày gõ nhịp. Tờ mờ sáng, các mẹ, các chị đã thức dậy giã nếp cho đến khi mặt trời đứng bóng, đôi tay thoăn thoắt sàng sẩy, tách vỏ, hong khô. Mùi nếp rang bằng nồi đất tỏa hương thơm ngào ngạt. "Chỉ cần ngửi qua là đã biết nhà ai đang làm cốm", ông Chau Nhung, người dân xã An Cư cho biết. Để có được những mẻ cốm thơm dẻo, bà con chỉ chọn giống nếp Chhon hô, loại nếp trứ danh vùng Bảy Núi, hạt mẩy và dẻo quánh - thứ nguyên liệu mang hồn đất, hồn người miền biên viễn.

Giữa sân phum, ông Chau Sóc Sane, Tổ trưởng Tổ sản xuất cốm dẹp xã Ô Lâm thuộc dự án "Du lịch nông dân An Giang", vẫn ngày ngày cầm chày nện "huỳnh huỵch" bên chiếc cối gỗ cũ. Hơn 60 tuổi, ông sống còn giữ nghề với niềm tự hào xen lẫn trăn trở. "Trước kia, cả khu này có hàng mấy chục hộ làm cốm quanh năm, nay chỉ còn khoảng 20 hộ theo nghề. Nhưng nhờ du lịch phát triển, khách trong và ngoài tỉnh, thậm chí từ Campuchia, cũng tìm đến mua cốm, xem giã nếp. Nhờ đó, xóm cốm dẹp lại rộn ràng tiếng cười, phum sóc ai nấy đều vui", ông Sane tâm sự.

Làng cốm dẹp ở sóc Tà Păng S'leng, ấp Phước Lộc (xã Ô Lâm, tỉnh An Giang) rộn rã tiếng chày giã nếp

Đàn ông Khmer giữ nghề, còn phụ nữ là những người "giữ lửa" cho hương cốm truyền thống. Bà Neáng Sa Rết, ở sóc Tà Păng S'lêng, ấp Phước Lộc, thật tình: "Mỗi năm, tui chỉ làm cốm được 4 tháng, từ tháng 10 đến tháng giêng, nên thu nhập bấp bênh. Nhưng vì đây là nghề của cha ông để lại, nên phải cố mà giữ. Nhờ tham gia làm du lịch tại nhà, du khách đến xem, mua cốm, tụi tui có thêm thu nhập, vui lắm".

Cũng từ những ngôi nhà sàn giản dị trong phum sóc Ô Lâm, nghề làm cốm dẹp đang dần được thổi sức sống mới. Khi tiếng chày giã cốm không chỉ gắn liền với mùa lễ hội mà còn vang lên đón bước chân du khách, cốm dẹp đã trở thành cầu nối văn hóa - là nhịp tim của cộng đồng Khmer vùng Bảy Núi trong hành trình gìn giữ và quảng bá bản sắc quê hương mình.

Giữ lửa cốm dẹp giữa lòng phum sóc

Hiện nay, những hộ dân làm cốm dẹp ở xã Ô Lâm vẫn một lòng mong muốn thức quà dân dã của quê hương được hiện diện nhiều hơn trên bản đồ du lịch An Giang. Với họ, hạt cốm vừa là sản phẩm của nếp và lửa, vừa là kết tinh của tình thân, của phum sóc đoàn kết, là đặc sản tâm hồn" mà người Khmer Bảy Núi muốn giới thiệu với bạn bè gần xa. "Cốm dẹp chỉ thật sự sống bền khi gắn với du lịch, khi du khách được tận mắt xem, tận tay giã và cùng chung vui trong không khí hội làng", ông Sane chia sẻ. Bởi thế, bà con nơi đây luôn mong các cấp, ngành tiếp tục hỗ trợ, để tiếng chày giã cốm vang vọng giữa phum sóc, để ngọn lửa nghề truyền thống không tắt giữa đời sống hiện đại.

Ông Phan Thanh Lương, Chủ tịch UBND xã Ô Lâm cho biết, những năm gần đây, An Giang đã triển khai nhiều đề án bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa của đồng bào Khmer, hướng tới mô hình du lịch cộng đồng gắn với văn hóa gia đình - phum sóc. "Chúng tôi đang tìm cách đảm bảo nguồn nếp nguyên liệu quanh năm, chứ không chỉ làm cốm theo mùa vụ như hiện nay. Hạt cốm dẹp vừa là món ăn truyền thống, vừa là đặc sản văn hóa, nên việc duy trì và phát triển mô hình sản xuất - du lịch là rất cần thiết," ông Lương nhấn mạnh.

Mỗi năm, vào rằm tháng mười âm lịch, xã Ô Lâm lại rộn ràng tổ chức "Đêm hội cúng trăng" mừng Lễ hội Oóc Om Bóc tại sân chùa Woach Theap. Đêm hội là dịp cả phum sóc cùng sum vầy, từ già đến trẻ, cùng nhau tham gia các trò chơi dân gian như đẩy gậy, kéo co, múa hát ngoài trời, đặc biệt là thi giã cốm dẹp - nghi lễ biểu tượng của sự gắn kết gia đình, cộng đồng và tín ngưỡng Khmer.

Trăng tròn cuối thu dịu dàng trải khắp miền Bảy Núi, trên bàn thờ mỗi gia đình Khmer đều có dĩa cốm dẹp và nải chuối tươi, thành kính dâng lên tiên tổ, gửi gắm ước vọng mưa thuận gió hòa, mùa màng tươi tốt, con cháu sum vầy. Với du khách phương xa, đó là dịp được hòa mình vào không gian văn hóa đặc sắc - nơi mỗi hạt cốm mang theo hơi ấm của mái nhà, hương vị của đất trời và tấm lòng hiếu khách của người Khmer Bảy Núi, để khi rời miền sông nước Tây Nam Bộ, ai cũng nhớ mãi hương cốm thơm nơi phum sóc. ■

Biến chứng hiếm gặp sau khi mắc sốt xuất huyết

Làm nghề mộc ở Bắc Ninh, anh C.V.T. (25 tuổi) có chuyến đi giao hàng tại Lạng Sơn vào đầu tháng 10. Anh không rõ bị muỗi đốt khi nào, chỉ đến 5 ngày sau bắt đầu xuất hiện các triệu chứng đau rát họng, mệt mỏi, sốt cao liên tục 39-40°C, đau đầu dữ dội, anh được đưa đến trạm y tế địa phương và được chẩn đoán cúm B, điều trị truyền dịch, hạ sốt. Tuy nhiên, tình trạng không cải thiện, đau đầu và đau bụng tăng, anh tiếp tục đến khám tại cơ sở tư nhân, được cho là rối loạn tiêu hóa. Khi triệu chứng ngày càng nặng, anh T. được chuyển lên bệnh viện tỉnh, kết quả xét nghiệm cho thấy tiểu cầu giảm, hình ảnh thâm nhiễm quanh đầu tụy và dịch tự do trong ổ bụng. Xét nghiệm khẳng định anh mắc sốt xuất huyết Dengue.

Sau 3 ngày điều trị, bệnh không thuyên giảm, cánh và cẳng tay trái xuất hiện sưng nề, tụ máu, đau tức và xuất huyết dưới da, anh được chuyển đến Bệnh viện Bệnh Nhiệt đới Trung ương. BSCKII Nguyễn Hồng Hà, chuyên gia cao cấp của Bệnh viện Bệnh Nhiệt đới Trung ương giải thích: "Hội chứng chèn ép khoang là hiện tượng tăng áp lực mô mềm trong khoang kín, khiến máu không lưu thông trong mô. Ban đầu, người bệnh có thể sưng nề, tụ máu. Nếu áp lực tăng, máu không được nuôi dưỡng mô cơ, dẫn đến thiếu máu cục bộ, hoại tử cơ và tổn thương thần kinh. Nếu không điều trị kịp thời, có thể gây mất chức năng chi vĩnh viễn, thậm chí phải cắt cụt chi".

Sau quá trình điều trị tích cực, anh T. đã hồi phục tốt. Bác sĩ Lê Sơn Việt khuyến cáo: "Sốt xuất huyết Dengue có thể gây nhiều biến chứng nặng. Người bệnh tuyệt đối không tự truyền dịch hoặc điều trị tại nhà nếu chưa được theo dõi y tế. Khi có các dấu hiệu cảnh báo như đau bụng, nôn nhiều, lừ đừ, chảy máu bất thường, tay chân sưng đau, cần đến ngay cơ sở y tế có năng lực điều trị sốt xuất huyết".

Song song với điều trị, phòng bệnh vẫn là giải pháp quan trọng nhất. Người dân cần chủ động diệt muỗi, diệt loăng quăng, ngủ màn cả ban ngày lẫn ban đêm, loại bỏ vật chứa nước đọng quanh nhà. Hiện nay, tiêm vắc xin phòng sốt xuất huyết là biện pháp phòng ngừa chủ động, giúp giảm nguy cơ mắc bệnh và hạn chế biến chứng nặng. **V.THANH**

TIN THỂ THAO

400 tay vợt dự Giải bóng bàn Báo *Hà Nội Mới*

Giải bóng bàn Báo *Hà Nội Mới* mở rộng lần thứ XII năm 2025 sẽ diễn ra từ ngày 7 - 9.11 tại Nhà thi đấu Cầu Giấy (số 35 Trần Quý Kiên, Hà Nội), quy tụ 400 tay vợt đến từ 80 đơn vị thuộc 12 tỉnh, thành phố trên cả nước. So với mùa giải trước, số đội đăng ký tham dự nội dung đồng đội nam phong trào tăng mạnh, cho thấy sức hút ngày càng lớn của giải đấu phong trào có uy tín này.

Giải năm nay có sự góp mặt của nhiều gương mặt nổi tiếng của bóng bàn Việt Nam như các cựu tuyển thủ quốc gia Vũ Thị Nô En, Nguyễn Bích Ngọc, Nguyễn Thị Mai, Nguyễn Tuấn Quỳnh, Vũ Quang Hiển cùng các vận động viên hàng đầu hiện nay gồm Nguyễn Đăng Hiệp, Bùi Thế Nghĩa, Vũ Mạnh Huy, Nguyễn Như Phong, Trần Mạnh Cường, Nguyễn Hoàng Lâm, Tạ Hồng Khánh, Lê Văn Đức, Lâm Thu Cúc, Hoàng Trà My, Trần Diệu Linh, Vũ Hoài Thanh… Các vận động viên sẽ tranh tài ở 12 nội dung thi đấu từ lãnh đạo, phong trào đến nâng cao, với quy định mỗi vận động viên được đăng ký tối đa hai nội dung.

N.N

Giải Standard Chartered marathon di sản Hà Nội

Giải đấu năm nay sẽ diễn ra trong 2 ngày 8 - 9.11 tại Hà Nội. Đặc biệt mùa giải 2025 chào đón sự tăng đột biến số lượng VĐV quốc tế, với số VĐV tham dự lên tới 2.500 VĐV đến từ gần 70 quốc gia, tăng gần gấp đôi so với mùa giải 2024.

Để đảm bảo an toàn cho các VĐV tham gia tranh tài, Ban tổ chức sẽ bố trí 21 trạm y tế dọc đường chạy, nhằm tiếp cận nhanh nhất tới VĐV, cấp cứu ban đầu kịp thời cho VĐV gặp vấn đề về sức khỏe. Tổng số sẽ có 80 nhân viên y tế tham gia làm nhiệm vụ. Ban tổ chức cũng sẽ bố trí 8 xe cứu thương được trang bị đầy đủ thiết bị cấp cứu và hồi sức hiện đại như máy thở, máy sốc điện, máy theo dõi, hệ thống oxy, sẵn sàng phản ứng nhanh với mọi tình huống. 10 giường bệnh riêng cũng sẽ được chuẩn bị sẵn sàng tại các đơn vị chuyên sâu của Bệnh viện Bạch Mai.

NGUYỆT LAM

Bắn cung tập trung cao độ cho SEA Games 33

Chuẩn bị cho SEA Games 33 được tổ chức tại Thái Lan vào tháng 12, đội tuyển bắn cung Việt Nam đang tập trung cao độ nhằm có được phong độ tốt nhất.

Hiện đội đã tranh tài các giải bắn cung thế giới tại Trung Quốc, Tây Ban Nha và Hàn Quốc. Trong tháng 11, đội tuyển sẽ tham dự giải vô địch châu Á, nhằm tiếp tục tích lũy kinh nghiệm, nâng cao bản lĩnh và hoàn thiện chuyên môn, sẵn sàng bước vào chinh phục đấu trường SEA Games với thành tích tốt nhất.

S.V

Vovinam và giấc mơ Olympic

● **Bài, ảnh: GIANG LÊ**

Giải Vovinam vô địch thế giới (VĐTG) lần thứ 8 năm 2025 (The 8th WVVF World Vovinam Championships 2025) vừa khởi tranh tại Bali (Indonesia) là sự kiện rất quan trọng của Vovinam thế giới. Không chỉ chứng kiến những cuộc so tài đỉnh cao mà giải còn là nơi vạch ra con đường phát triển đầy tham vọng, đưa tinh hoa Việt Võ Đạo đã, đang và sẽ tiếp tục lan tỏa mạnh mẽ, chính thức hòa nhập vào dòng chảy của thể thao Olympic quốc tế.

Hướng đến xây dựng một hệ thống chuyên nghiệp

Giải Vovinam VĐTG 2025 diễn ra đến ngày 8.11 có sự tham dự của hơn 600 VĐV đến từ 26 quốc gia và vùng lãnh thổ có phong trào Vovinam phát triển thuộc 4 châu lục: Châu Á, châu Âu, châu Phi và châu Đại Dương. Các VĐV tranh tài ở 45 bộ huy chương, gồm 26 nội dung quyền và 19 hạng cân đối kháng. Sự kiện thể thao đỉnh cao này không chỉ là nơi tranh tài của các võ sĩ xuất sắc nhất thế giới mà còn mang trong mình một sứ mệnh lịch sử: Hiện thực hóa giấc mơ Olympic cho môn võ truyền thống Việt Nam.

Đội tuyển Vovinam Việt Nam đăng ký 39 tuyển thủ tham dự các nội dung dành cho đối kháng và biểu diễn quyền. Phụ trách bộ môn Vovinam, Cục TDTT Việt Nam, đồng thời là Phó Chủ tịch Liên đoàn Vovinam Việt Nam Ngô Bá Huy cho biết: "Giải VĐTG 2025 có ý nghĩa lớn về chuyên môn. Sau quá trình tập huấn chuẩn bị lực lượng, Ban huấn luyện đội tuyển Vovinam lựa chọn các tuyển thủ tốt nhất tham dự giải lần này. Chúng tôi rất hy vọng từng tuyển thủ đạt được thành tích chuyên môn tốt nhất". Năm 2023, khi giải VĐTG tổ chức tại Việt Nam, đội tuyển Vovinam Việt Nam đã xếp vị trí số 1 với 18 HCV, trong đó có 10 HCV đối kháng và 8 HCV biểu diễn.

Đây là giải đấu được đặt dưới tầm nhìn chiến lược sâu rộng của Liên đoàn Vovinam thế giới (WVVF). Ngay trước thềm Lễ khai mạc, cuộc họp Ban Chấp hành WVVF đã diễn ra, thảo luận về kế hoạch hành động nhằm đạt được mục tiêu chiến lược của WVVF là liên kết với WADA (Cơ quan chống Doping Thế giới) và IOC (Ủy ban Olympic Quốc tế). Việc tìm cách gia nhập với hai tổ chức thể thao quyền lực nhất thế giới này có ý nghĩa to lớn, đánh dấu sự chuyển mình mạnh mẽ của Vovinam từ một môn võ thuật truyền thống sang một môn thể thao có cấu trúc tổ chức và quản lý chuyên nghiệp theo tiêu chuẩn quốc tế.

Chủ tịch Liên đoàn Vovinam Thế giới Mai Hữu Tín kỳ vọng, sự kiện này không chỉ dừng lại ở việc tổ chức thành công một giải đấu mà là đặt ra một lộ trình cụ thể để chuyên nghiệp hóa Vovinam. Ông Mai Hữu Tín cho biết, mục tiêu hàng đầu được Ban Chấp hành WVVF đặt ra tại cuộc họp là thảo luận về kế hoạch hành động để gia nhập WADA và IOC. Điều này có ý nghĩa cực kỳ quan trọng, là bước đệm để Vovinam chính thức được công nhận là một môn thể thao Olympic, mở ra cánh cửa lớn cho sự phát triển bền vững và toàn cầu hóa. Đây là bước đi cuối cùng để Vovinam có cơ hội được xem xét đưa vào danh sách các môn thi đấu chính thức tại các Đại hội thể thao lớn, trong đó quan trọng nhất là Olympic. Việc hợp tác chặt chẽ với các tổ chức như VADA và IOC trong các giải đấu trước đó đã thể hiện cam kết của Vovinam về một nền thể thao trong sạch, trung thực, làm nền tảng vững chắc cho mục tiêu này. Việc lấy WADA và IOC làm mục tiêu chiến lược cho thấy WVVF đang hướng đến việc xây dựng một hệ thống Vovinam toàn cầu minh bạch, chuyên nghiệp và có trách nhiệm, tạo tiền đề vững chắc cho sự phát triển lâu dài.

Hiện diện tại hơn 70 quốc gia và vùng lãnh thổ

Được tổ chức tại địa điểm du lịch văn hóa nổi tiếng như Bali, giải VĐTG 2025 là cầu nối để quảng bá tinh hoa Việt Võ Đạo đến với bạn bè quốc tế. Vovinam không chỉ là môn võ thuật mà còn là di sản văn hóa phi vật thể quốc gia của Việt Nam. Thông qua các phần biểu diễn, nghi lễ và tinh thần thi đấu, giải VĐTG góp phần giới thiệu những giá trị tốt đẹp của môn võ này, từ đó thu hút thêm nhiều người tập luyện và yêu mến Vovinam trên khắp năm châu.

Trải qua hơn 85 năm hình thành và phát triển, Vovinam đã vươn xa khỏi biên giới Việt Nam, hiện diện tại hơn 70 quốc gia và vùng lãnh thổ. Mỗi kỳ giải vô địch thế giới (2 năm tổ chức 1 lần) diễn ra, không chỉ là nơi tranh tài của những võ sĩ hàng đầu, mà còn là dịp để bạn bè quốc tế cảm nhận rõ nét tinh hoa văn hóa Việt Nam - nơi tinh thần thượng võ, lòng nhân ái và ý chí kiên cường được hòa quyện trong từng đòn thế.

Vovinam đã và đang là sứ giả, là phương tiện quan trọng của ngoại giao văn hóa một cách hiệu quả của Việt Nam để quảng bá hình ảnh đất nước, con người, văn hóa Việt Nam đậm đà bản sắc dân tộc đến với bạn bè quốc tế thông qua các lễ hội, các sự kiện văn hóa - xã hội được tổ chức tại Việt Nam và quốc tế, là niềm tự hào to lớn của người dân Việt Nam nói riêng và của người hâm mộ võ thuật trên toàn thế giới nói chung.

Giải vô địch thế giới 2025 là sân chơi quan trọng nhất để các võ sĩ hàng đầu thế giới thể hiện tài năng, kỹ thuật và tinh thần thượng võ. Đối với các đội tuyển quốc gia, đặc biệt là đội tuyển Vovinam Việt Nam, giải đấu là cơ hội để khẳng định vị thế dẫn đầu, sau những thành công ở các giải quốc gia trong năm 2025. Sự kiện này còn là thước đo chính xác nhất cho trình độ chuyên môn của Vovinam trên đấu trường quốc tế. ■

Giải VĐTG 2025 là bước đệm để hiện thực hóa giấc mơ Olympic cho môn võ truyền thống Việt Nam

VỤ BÊ BỐI NHẬP TỊCH CỦA BÓNG ĐÁ MALAYSIA:

Đánh mất niềm tin

● **KHẢI HƯNG**

Sau nhiều tháng điều tra và tranh luận, FIFA vừa chính thức bác toàn bộ đơn kháng cáo của Liên đoàn Bóng đá Malaysia (FAM) và giữ nguyên án phạt đối với 7 cầu thủ nhập tịch. Câu chuyện không chỉ dừng lại ở những con số (350.000 franc Thụy Sỹ tiền phạt, 12 tháng cấm thi đấu) mà là lời cảnh tỉnh sâu sắc về danh dự quốc gia, trách nhiệm quản trị bóng đá, và giới hạn của khát vọng chiến thắng trong kỷ nguyên toàn cầu hóa thể thao.

Từ giấc mơ vàng đến phán quyết lạnh lùng của FIFA

FAM từng đặt nhiều kỳ vọng vào chiến lược sử dụng cầu thủ nhập tịch để thu hẹp khoảng cách với các nền bóng đá hàng đầu châu lục. Nhưng chỉ trong một thời gian ngắn, những tính toán đầy toan tính ấy đã biến thành vụ bê bối lớn nhất trong lịch sử bóng đá nước này. Tối 3.11, Ủy ban Giải quyết khiếu nại của FIFA ra quyết định bác bỏ toàn bộ đơn kháng cáo của FAM và giữ nguyên án phạt dành cho 7 cầu thủ nhập tịch vì hành vi làm giả hồ sơ nguồn gốc. Phán quyết ấy không chỉ đóng lại hy vọng lật ngược tình thế của Malaysia, mà còn mở ra một cuộc khủng hoảng về niềm tin, danh dự và sự liêm chính trong bóng đá.

FIFA khẳng định FAM cùng các cầu thủ vi phạm Điều 22 Bộ luật Kỷ luật FIFA về "làm giả và sử dụng tài liệu giả mạo". Những giấy khai sinh thể hiện ông bà các cầu thủ sinh ra tại Malaysia, bị phát hiện không đúng sự thật. Sai phạm không còn nằm trong vùng xám của pháp lý, mà đã bước qua lằn ranh đỏ - cố tình tạo dựng căn cứ để lách luật. Từ chỗ được ngợi ca vì chiến thắng 4-0 trước Việt Nam tại vòng loại Asian Cup, đội tuyển Malaysia giờ đây bị phủ bóng bởi nghi ngờ, có thể bị xử thua vì dùng cầu thủ không hợp lệ. Án phạt tiền 350.000 franc Thụy Sỹ dành cho FAM, án cấm thi đấu 12 tháng của cầu thủ nhập tịch chỉ là phần nổi của tảng băng chìm.

Điều dư luận bức xúc không chỉ nằm ở hành vi sai phạm, mà còn ở cách FAM đối diện với sự thật. Thay vì thừa nhận sai lầm quản lý và minh bạch quy trình, FAM liên tục khẳng định "hành động với thiện chí", "dựa trên tài liệu do cơ quan chức năng Malaysia cung cấp". Nhưng bóng đá thế giới không được điều hành bằng sự lãng mạn hay cảm tính. Một khi bằng chứng làm giả hồ sơ đã được FIFA xác lập, mọi lập luận mang tính đổ lỗi đều trở nên vô nghĩa. Và khi kháng cáo thất bại, đó không chỉ là thất bại pháp lý, mà là cú trượt dài về đạo đức thể thao.

Nhập tịch cầu thủ không phải điều cấm kỵ. Nhiều quốc gia đã thành công với chiến lược này, nhưng tất cả những ví dụ ấy đều dựa trên nền tảng pháp lý minh bạch, thời gian cư trú hoặc đào tạo, chứ không phải bằng con đường tắt từ những giấy khai sinh được "khai sinh lại". Khi áp lực thành tích che mờ ranh giới đúng - sai, bóng đá sẽ đánh mất điều cốt lõi nhất là niềm tin.

Giới hạn của "đường tắt"

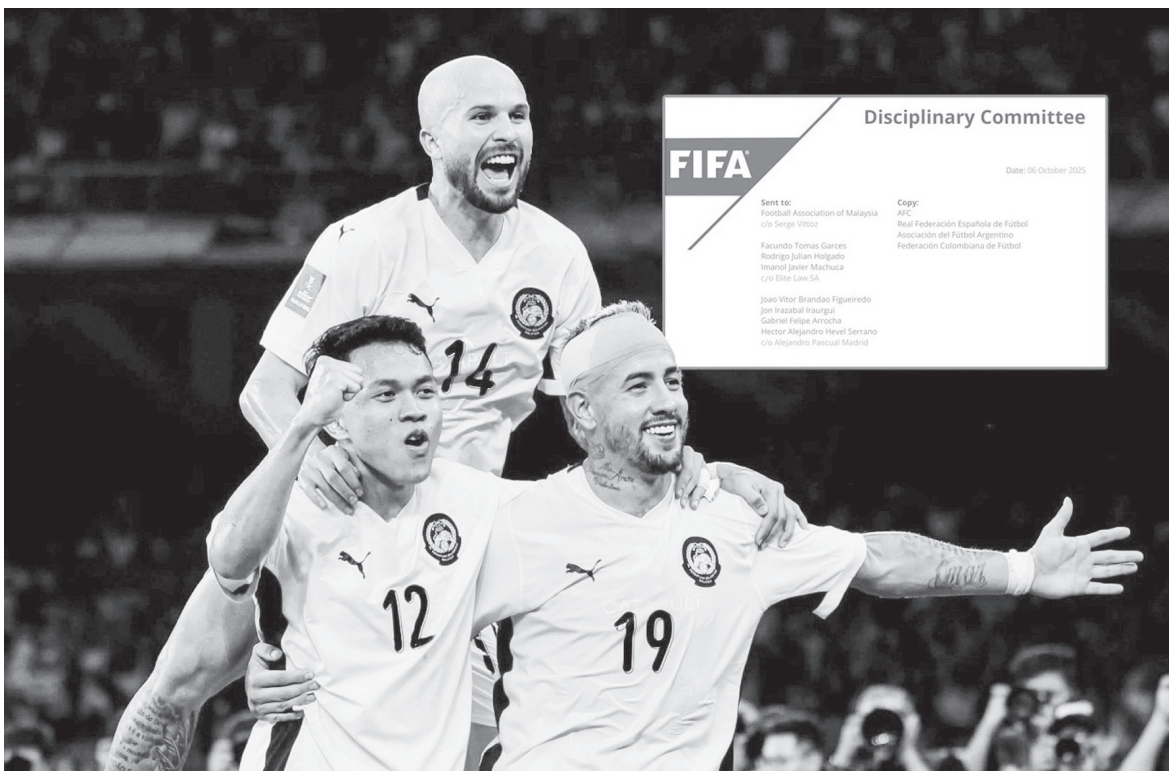
Vụ việc tại Malaysia không phải là câu chuyện cá biệt, mà soi chiếu lên toàn cảnh bóng đá khu vực. Indonesia từng nhiều lần đối diện bê bối trọng tài và can thiệp chính trị. Việt Nam từng trải qua những vụ án bán độ đau lòng. Thái Lan từng đối mặt khủng hoảng niềm tin vì chất lượng trọng tài và bạo lực sân cỏ. Nhưng đây là lần đầu một liên đoàn bóng đá Đông Nam Á bị FIFA kết luận vi phạm nghiêm trọng liên quan đến yếu tố pháp lý quốc tế.

Trong "cuộc đua rút ngắn khoảng cách", nhiều liên đoàn bóng đá dễ bị cuốn vào ảo vọng rằng nhập tịch cầu thủ sẽ lập tức đổi màu tấm huy chương. Nhưng bóng đá không phải một chiến dịch truyền thông, càng không phải phép màu nhân sự. Nó là hành trình dài, đòi hỏi sự đầu tư vào đào tạo trẻ, hệ thống giải trẻ, triết lý bóng đá và đặc biệt là văn hóa ứng xử với luật. Malaysia từng được ca ngợi với các học viện như Mokhtar Dahari, nhưng những cố gắng đó đang bị lu mờ bởi một quyết định sai lầm mang tính hệ thống.

Bê bối này chắc chắn khiến bóng đá Malaysia trả giá đắt, nhưng cũng là cơ hội để nhìn lại mình. Một nền bóng đá muốn phát triển bền vững phải xây dựng từ gốc rễ đó là đào tạo trẻ, huấn luyện viên nội, quản trị minh bạch và văn hóa tôn trọng luật chơi. Những chiến thắng bằng con đường chính trực sẽ chậm hơn, nhưng giá trị thì bền vững hơn nhiều lần so với một tấm hộ chiếu được hợp thức hóa vội vàng.

Từ góc độ văn hóa - xã hội, sự việc này còn gợi mở một vấn đề sâu xa hơn - bóng đá là tấm gương phản chiếu bản chất xã hội. Một đội bóng có thể thắng một trận đấu bằng chiến thuật, nhưng chỉ có thể thắng được trái tim người hâm mộ bằng sự trung thực và lòng tự trọng. Để vượt qua khủng hoảng, FAM cần làm nhiều hơn việc kháng cáo hay xin giảm nhẹ án phạt. Điều cần thiết hơn là tái thiết niềm tin, công bố lộ trình minh bạch, đặt giá trị thể thao lên trên lợi ích ngắn hạn.

Bóng đá khu vực cũng cần nhìn vào Malaysia như một tấm gương cảnh tỉnh. Khi luật lệ bị xem nhẹ, khi thành tích được đặt lên trên đạo đức, bóng đá sẽ đánh mất linh hồn. Sự thật có thể phũ phàng, án phạt có thể khắc nghiệt, nhưng đó là cái giá cần thiết để trả lại sự trong sạch cho cuộc chơi mang tên bóng đá - nơi niềm tin của hàng triệu người hâm mộ không thể bị mua bằng bất cứ thứ giấy tờ nào. ■

Các cầu thủ nhập tịch từng mang đến kỳ vọng cho bóng đá Malaysia, nhưng giờ trở thành tâm điểm của vụ bê bối lịch sử

Audition sẽ được trình diễn tại SEA Games 33

Theo thông báo của Liên đoàn Thể thao điện tử Thái Lan (TESF), Audition sẽ góp mặt tại SEA Games 33 với tư cách là bộ môn thể thao điện tử trình diễn và được trao huy chương riêng.

Bộ môn này sẽ có 3 nội dung thi đấu tại SEA Games dành cho nam, nữ và nội dung đồng đội nam - nữ. Với kinh nghiệm hai năm liên tiếp tổ chức thành công bộ môn thể thao điện tử tại SEA Games 31 và SEA Games 32, Hội Thể thao điện tử giải trí Việt Nam (VIRESA) được chờ đợi sẽ tiếp tục mang đến những bất ngờ cho bộ môn thể thao điện tử trình diễn Audition tại SEA Games 33. Đây cũng là lần đầu tiên một bộ môn thể thao điện tử về âm nhạc và vũ đạo được lựa chọn làm môn trình diễn tại một kỳ SEA Games.

Ông Đỗ Việt Hùng, Chủ tịch Liên đoàn Thể thao điện tử Đông Nam Á (SEAEF) - Chủ tịch VIRESA cho biết, với sứ mệnh quan trọng trong hệ sinh thái công nghiệp văn hóa số Việt Nam, VIRESA hướng tới mục tiêu xây dựng một nền thể thao điện tử nhân văn, sáng tạo và bền vững, góp phần thực hiện Chiến lược Chuyển đổi số quốc gia và Chiến lược phát triển công nghiệp văn hóa Việt Nam đến năm 2030, tầm nhìn 2045. Sự phối hợp giữa VIRESA, TESF và VTC Intecom tại SEA Games 33 lần này tiếp tục thể hiện sự nhất quán chiến lược định vị thể thao điện tử Việt Nam trong vai trò dẫn dắt dòng chảy thể thao điện tử Đông Nam Á.

Audition không chỉ là một bộ môn thể thao điện tử gắn liền với tuổi trẻ của hàng triệu người Việt Nam mà còn là biểu tượng của một giai đoạn phát triển đặc biệt của ngành game Việt Nam. Việc đưa bộ môn Audition trở thành bộ môn biểu diễn tại SEA Games là niềm tự hào và là minh chứng cho năng lực tổ chức, đào tạo vận động viên thể thao điện tử của Việt Nam trong khu vực.

Theo kế hoạch, các nội dung thể thao điện tử tranh huy chương chính thức tại SEA Games 33 sẽ diễn ra từ ngày 13-19.12 tại Thái Lan, bao gồm 4 bộ môn với 6 nội dung. Tại SEA Games 31 và SEA Games 32, Việt Nam đã giành tổng cộng 5 HCV, 6 HCB và 4 HCĐ. Tại kỳ SEA Games năm nay, thể thao điện tử Việt Nam đặt mục tiêu giữ vững thành tích, tiếp tục giành thứ hạng cao, đồng thời củng cố vị thế trong khu vực.

NGỌC NGUYỄN

● Tổng Biên tập: **NGUYỄN ANH VŨ**
● Phó Tổng Biên tập: **PHAN THANH NAM - NGUYỄN VĂN MƯỜI**
● **TÒA SOẠN - TRỊ SỰ VÀ PHÁT HÀNH:**
Số 33 ngõ 294/2 Kim Mã, phường Ngọc Hà, TP Hà Nội - ĐT: 024.37265564 - E.mail: baovanhoa@fpt.vn
● **GPXB:** Số 370/GP-BTTTT ngày 05/7/2016 của Bộ Thông tin và Truyền thông

● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM:**
170 Nguyễn Đình Chiểu, phường Xuân Hòa, TP.HCM - ĐT/FAX: 028. 38230890 - 39100922
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TỈNH KHÁNH HÒA:**
211 Thống Nhất, phường Tây Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa; ĐT: 0258. 3825008
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TP ĐÀ NẴNG:**
12 Trương Hán Siêu, phường An Hải, TP Đà Nẵng - ĐT: 0236. 3897798

● **Chế bản:** Báo Văn Hóa
● **In tại:** Cty CP In Công đoàn Việt Nam

GIÁ: 5.000đ

UNCLOS là hiến pháp toàn cầu của đại dương

● THANH PHONG

Trong hai ngày 3-4.11 tại thành phố Đà Nẵng, Học viện Ngoại giao tổ chức Hội thảo Khoa học quốc tế về Biển Đông lần thứ 17 với chủ đề: "Đoàn kết trong bất định". Các ý kiến tại Hội thảo nhấn mạnh, giải quyết các bất đồng trên biển bằng biện pháp hòa bình, trên cơ sở Công ước Liên Hợp Quốc về Luật Biển năm 1982 (UNCLOS).

Dự khai mạc Hội thảo sáng 3.11 có Ủy viên Trung ương Đảng, Thứ trưởng Bộ Ngoại giao, TS Nguyễn Mạnh Cường; Ủy viên dự khuyết Trung ương Đảng, Thứ trưởng Thường trực Bộ VHTTDL, PGS. TS Lê Hải Bình. Đặc biệt Hội thảo quy tụ gần 50 diễn giả là những chuyên gia hàng đầu, uy tín tại Việt Nam, trong khu vực và quốc tế; hơn 300 đại biểu, đại sứ, của gần 40 quốc gia và vùng lãnh thổ và hơn 200 đại biểu đăng ký tham dự trực tuyến.

Phát biểu khai mạc Hội thảo, Thứ trưởng Bộ Ngoại giao Nguyễn Mạnh Cường nhấn mạnh, chủ đề của Hội thảo là "Đoàn kết trong bất định" không chỉ phản ánh trung thực thực tiễn quốc tế ngày hôm nay, mà còn thể hiện khát vọng của thời đại. Thứ trưởng cho rằng, thế giới ngày nay "mong manh" hơn bao giờ hết, xuất hiện các thách thức toàn cầu như xung đột, chiến tranh. Châu Á - Thái Bình Dương, vốn là khu vực năng động nhất, cũng không tránh khỏi "những cơn gió bất định" và Biển Đông là tấm gương phản chiếu những biến động của khu vực và toàn cầu. Tuy nhiên, Thứ trưởng Nguyễn Mạnh Cường cũng nhấn mạnh, trong bất định vẫn ẩn chứa nhiều cơ hội để các quốc gia khẳng định các nhân tố thúc đẩy gắn kết, đó là đối thoại, hợp tác và tuân thủ luật pháp quốc tế. Hòa bình và ổn định trên Biển Đông không chỉ là lợi ích riêng của một vài quốc gia ven biển mà còn là điều kiện tiên quyết cho thịnh vượng của toàn bộ vành đai Đông Á, Ấn Độ Dương và Thái Bình Dương.

Thứ trưởng Bộ Ngoại giao nhấn mạnh, Việt Nam kiên định đường lối đối ngoại độc lập, tự chủ, hòa bình, hợp tác và phát triển. "Việt Nam đề cao tầm quan trọng của duy trì hòa bình và ổn định khu vực, đồng thời đề cao vai trò trung tâm của luật pháp quốc tế, đặc biệt là Công ước Liên Hợp Quốc về Luật Biển năm 1982 (UNCLOS). Việt Nam cam kết giải quyết hòa bình tranh chấp, xây dựng lòng tin và quản lý có trách nhiệm các khác biệt; sẵn sàng hợp tác với tất cả các đối tác để đảm bảo các vùng biển chung là biển hòa bình, ổn định, thịnh vượng; Việt Nam tự hào là một trong 60 quốc gia đầu tiên phê chuẩn, phê duyệt Hiệp định về Đa dạng sinh học ngoài vùng tài phán quốc gia (BBNJ), thể hiện cam kết bền vững với luật pháp quốc tế và chủ nghĩa đa phương", Thứ trưởng Nguyễn Mạnh Cường khẳng định.

Các đại biểu tham dự Hội thảo

Trong phiên thảo luận, nhiều chuyên gia trong và ngoài nước chia sẻ nhận định rằng tình hình Biển Đông đang ngày một nóng hơn trong năm qua, trong bối cảnh "chiến thuật vùng xám" liên tục đẩy mạnh và mở rộng nhằm tăng cường kiểm soát mà không cần xung đột trực tiếp. TS Bec Strating, Giám đốc Trung tâm La Trobe Asia (Đại học La Trobe, Australia), nhấn mạnh vai trò then chốt của cuộc cạnh tranh thông tin giữa các quốc gia. Bà chỉ rõ rằng qua cách kể chuyện, hình ảnh, bản đồ và ngôn từ, các bên có thể định hình nhận thức về tính chính danh: Ai thực sự kiểm soát khu vực nào, ai đặt ra luật chơi và hành động của bên nào bị coi là hợp pháp hay gây hấn. "Trong bối cảnh hàng hải Đông Á, cuộc cạnh tranh này đã tạo nên một "vùng xám thông tin" - nơi ranh giới giữa sự thật và hư cấu bị xóa nhòa, tính chính danh bị thách thức gay gắt. Tại đây, thông tin trở thành vũ khí chính trị sắc nhọn thao túng nhận thức và làm suy yếu trật tự hàng hải quốc tế. Đây chính là cuộc chiến định hình cách nhìn nhận thực tế", bà Strating phân tích.

Đồng tình với quan điểm này, TS Đỗ Thanh Hải, Viện phó Viện Biển Đông (Học viện Ngoại giao) khẳng định, trong năm qua các hoạt động "vùng xám" tiếp tục diễn ra với cường độ và quy mô leo thang đáng báo động. Theo ông Hải, những diễn biến trong năm nay cho thấy tình hình đang vượt khỏi "vùng xám" truyền thống, tiến sát "vùng đỏ" của xung đột thực sự. Điều này thể hiện qua sự hiện diện dày đặc tài sản quân sự hạng nặng như tàu chiến, máy bay chiến đấu; sự leo thang các vụ đụng độ và việc tăng cường quân bị, triển khai tên lửa cùng hệ thống phòng thủ mới. Trước tình thế này, ông Ray Powell, nhà sáng lập kiêm Giám đốc Dự án Sealight (ĐH Stanford, Mỹ), kêu gọi các bên phải tư duy lại và xây dựng chiến lược riêng biệt dành riêng cho "vùng xám". Đáng chú ý, ông Powell cảnh báo các nước cần loại bỏ tư duy cũ kỹ, vốn phân biệt rạch ròi giữa các cặp dân sự - quân sự, hòa bình - chiến tranh và hợp pháp - bất hợp pháp.

Trước những thách thức mới mẻ này, các chuyên gia đồng loạt khẳng định tầm quan trọng của hợp tác quốc tế dựa trên nền tảng luật pháp quốc tế. Bà Strating kêu gọi: "Vùng xám thông tin không chỉ là thông tin sai lệch. Đó là cuộc chiến về tính chính danh và trật tự. Bằng cách hợp tác qua ngoại giao công chúng quốc tế tập thể, các quốc gia có thể bảo vệ sự toàn vẹn của luật pháp quốc tế, củng cố tính phổ quát của Công ước Liên Hợp Quốc về Luật Biển (UNCLOS), và đảm bảo khu vực Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương được quản trị bởi các nguyên tắc, chứ không phải những ngoại lệ".

Sau 17 năm tổ chức, Hội thảo Khoa học Quốc tế về Biển Đông đã trở thành trung tâm thúc đẩy tăng trưởng và kết nối, góp phần củng cố hoà bình, ổn định và thịnh vượng, không chỉ ở Biển Đông mà trong không gian biển ở cấp độ khu vực và toàn cầu. ■

GÓC BÌNH LUẬN

Khó khăn và thách thức

● LƯƠNG SAN

Sau nhiều năm vắng bóng, cựu Thủ tướng Abhisit Vejjajiva đã trở lại nắm quyền lãnh đạo Đảng Dân chủ trong bối cảnh được xem là khó khăn nhất trong lịch sử của chính đảng lâu đời nhất Thái Lan. Sự trở lại này, dù được kỳ vọng khơi dậy hình ảnh về một nền "chính trị lý tưởng" và liêm chính, song ông vẫn đang phải đối mặt với hàng loạt khó khăn và thách thức cả trong nội bộ lẫn bên ngoài.

Theo giới quan sát, việc ông Abhisit tái xuất được xem như nỗ lực cuối cùng để cứu vãn "linh hồn" của đảng, vốn đã đánh mất vị thế và niềm tin của cử tri sau nhiều năm chia rẽ. Dù mang đến sự chính trực và kinh nghiệm chính trị dày dạn, ông lại thiếu sức hút với thế hệ trẻ, lực lượng cử tri ngày càng có ảnh hưởng trong bối cảnh mới. Khảo sát của Nida Poll cho thấy, chỉ 1-2% thanh niên bày tỏ ý định bỏ phiếu cho Đảng Dân chủ, con số phản ánh rõ mức độ xa rời giữa đảng và giới trẻ, những người hiện tin tưởng vào Đảng Tiến Lên (Move Forward - PP) như biểu tượng cho sự thay đổi.

Nhà phân tích chính trị Wanwichit Boonprong nhận định rằng "không ai trong đảng có được tính chính danh và sự công nhận như Abhisit". Tuy nhiên ông cũng nhấn mạnh, chỉ riêng sự trở lại của ông Abhisit không đủ để hồi sinh Đảng Dân chủ, mà mới chỉ khơi dậy ký ức về thời hoàng kim, chưa thể mang lại sức ảnh hưởng thực tế. Phần lớn cử tri ủng hộ ông vì "sự ngưỡng mộ cá nhân", chứ không hẳn vì niềm tin vào hệ tư tưởng tự do cổ điển mà đảng này từng đại diện.

Dẫu vậy, Abhisit vẫn là biểu tượng hiếm hoi của đạo đức và tính liêm chính trong chính trị Thái Lan. Cựu nghị sĩ Sathit Wongnongtoey cho rằng, sự trở lại của ông Abhisit tượng trưng cho "tinh thần 1946", tinh thần của một chính trị trong sạch, chống tham nhũng và đặt lợi ích quốc gia lên trên quyền lực. Theo ông, Đảng Dân chủ chỉ có thể lấy lại niềm tin khi trung thành với các giá trị cốt lõi đó, ưu tiên tính bền vững và minh bạch hơn là lợi ích ngắn hạn. Nhưng chính điều này lại trở thành "nghịch lý lớn nhất", bởi trong một môi trường chính trị bị chi phối mạnh mẽ bởi quyền lực và lợi ích thì lý tưởng ấy có thể sẽ là rào cản hơn là lợi thế.

Câu hỏi lớn đặt ra hiện nay không chỉ liệu Abhisit có thể cứu lấy đảng, mà còn là liệu ông có thể thay đổi tư duy chính trị trong một hệ thống vốn đã quen với sự thực dụng. Nếu không thể dung hòa giữa "truyền thống và đổi mới", Đảng Dân chủ có nguy cơ tiếp tục trượt dài, cho dù được dẫn dắt bởi người từng được xem là biểu tượng của "chính trị lý tưởng".

Liệu Abhisit có thể đưa Đảng Dân chủ vượt qua khủng hoảng để trở lại vị thế xứng đáng, hay đây sẽ là "nỗ lực cuối cùng" của một nhà lãnh đạo trung thực nhưng lạc lõng giữa thời đại mới. Câu trả lời vẫn còn ở phía trước và chắc chắn con đường đó không hề dễ dàng. ■